

# VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS  
LITHUANIAN NEWSPAPER  
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608  
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXIV Nr. 22

KETVIRTADIENIS, LAPKRIČIO [NOVEMBER] 8 1984

KAINA 25 c.

## KASDIEN

### KO JIE NORI AFRIKOS KONTINENTAS NOBELIO LAUREATAI SVEIKATOS KAINA

Kad ir stambus dvarininkas, kai paskęsta į skolas ir nebegali iš jų išsikapstyti, nusigyvena. Taip yra su lotynų Amerikos šalimis, paskendusiomis skolose iki kaklo. Smulkūs valstiečiai, bežemiai, kumečiai, darbininkai skursta ir vis labiau veržia diržus, nes valstybė dusinama Tarptautinio valiutų banko, — truks ar pliš turi mokėti skolas.

Varguomenė, nebepakeldama pusbadžio gyvenimo, bruzda, skanduoja šūkius prieš vietinę oligarchiją ir užsienio imperialistinį kapitalą, kartais net griebiasi ginklo ir išeina partizanauti.

Tuo tarpu Tarptautinio valiutų banko globotinis Washingtonas gvoltu šaukia, jog tai komunistų darbas.

Salvadore įvyko prez. Jose Napoleono Duardes susitikimas su kilusios prieš valdžią liaudies partizanų atstovais, kad užgesinus šalyje vykstantį civilinį karą.

Ko liaudies partizanai, kovojantys prieš valdžią, nori? Valdžios jie nenori. Nori, kad būtų pakeltos darbininkams algos, kad dvarų nekultivuojamos žemės būtų išdalintos bežemiams valstiečiams, kad Amerikos kišimuisi su karinėmis paramomis, kariniais patarėjais ir kariškiais būtų padarytas galas.

Kuo čia dėta Kuba bei Nikaragva, jeigu jie to reikalauja? Kuo čia dėtas komunizmas bei komunistai, jeigu nori darbininkams didesnių algų ir bežemiams žemės?

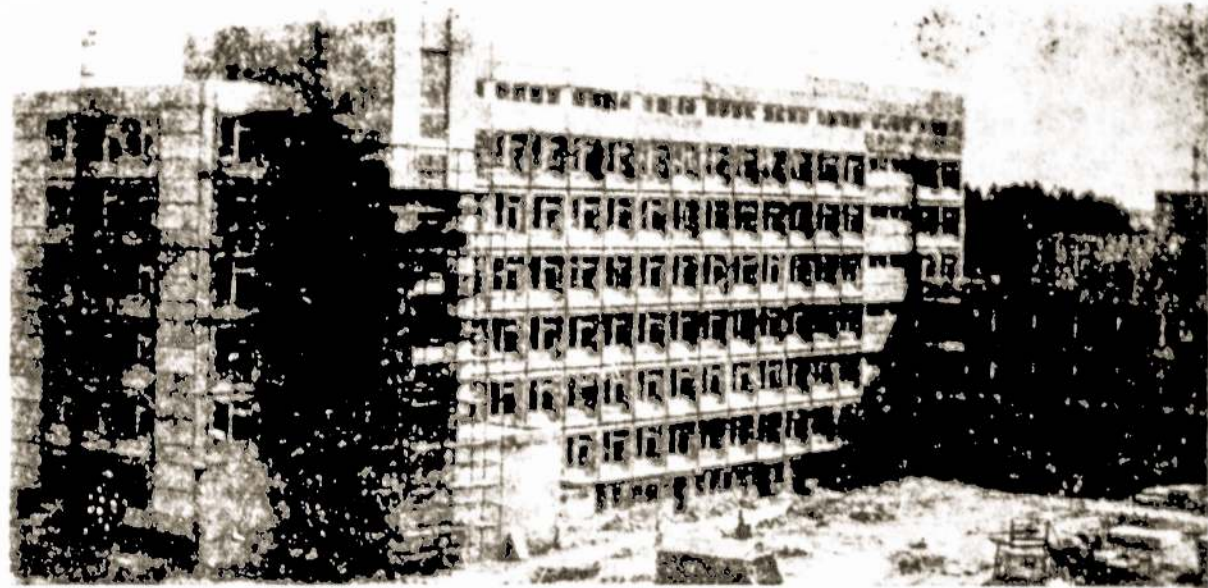
Jeigu anksčiau Afrikos kontinentas tarptautinės politikos arenoje buvo niekas, nūdien didelis veiksnys, pasaulio dėmesio centre, ypač agresyviojo imperializmo, daugnacionalinių korporacijų dėmesio centre.

Afrikos kontinento politinis puodas konkuliuoja verda kapitalizmo nenaudai. Pavyzdžiui, Etiopija jau viešai pasisakė ne tik eis socialistiniu keliu, o ir sieks kurti socialistinę visuomenę, Angola atsikračiusi kolonialistų portugalų eina socialistiniu keliu, Mazambikas savo ekonomiką pasuko socializmo kryptimi ir t. t.

Ir visa tai darosi dėl to, kad imperialistinis kapitalas su savo daugnacionalinėmis korporacijoms neturi ribų plėsti to kontinento per metus metus alintas šalis.

Prieš 20 metų už atkaklų skelbimą rasinės lygybės Nobelio premija buvo apdovanotas plačiai žinomas amerikietis Martin Luther King Jr. Šiomet už tą patį tokia pat premija tapo apdovanotas rasistinės Pietų Afrikos plačiai žinomas

## ČIA DIRBS MATEMATIKAI



Matematikos ir kibernetikos instituto korpusas

Dešimt metų triūsia statybos ir montavimo tresto "Vilniaus statyba" žmonės Lietuvos TSR Mokslų Akademijos miestelyje. 1979 m. atiduota naudoti Chemijos ir cheminės technologijos instituto eksperimentinė bandomoji bazė, 1980 m. — Biochemijos instituto, 1982 m. — Zoologijos ir parazitologijos instituto korpusai.

Dabar statomas Matematikos ir kibernetikos instituto su skaičiavimo centru kompleksas. Šiomet matematikams turi būti atiduotas laboratorinis korpusas, kitais metais — Skaičiavimo centras.

## Kalbant apie genocido konvencijos ratifikavimą

JAV prezidentas neseniai pareiškė, kad jo šalis pagaliau ketina prisijungti prie Tarptautinės konvencijos dėl genocido nusikaltimų nutraukimo ir baudmės už jį dalyvių.

JAV kongreso senato užsienio reikalų komisija, sprendžiant iš paskutinių pranešimų, lyg ir ketina pritarti prezidento iniciatyvai. Tačiau nežinia, kada ji priims nutarimą ir koks jis bus. Šis klausimas per pastaruosius 15 metų kongrese

anglikonų bažnyčios vyskupas Desmond Tutu.

Nobelio premijų skirstytojai kaip apdovanodami Martin Luther King Jr., taip Desmond Tutu, neapsiriko. Svarstydami rasinę problemą vienišališkumą padėjo į šalį, premijas paskyrė vertiems šių premijų.

Bet ne tą turiu galvoje. Galvoje turiu, kad nei Martin Luther King Jr., nei vyskupas Desmond Tutu, nėra Romos katalikų bažnyčios dvasininkai.

Yra sakoma, kad sveikata yra brangiausias žmogui turtas, bet šį "turtą" turėti ir kaštuoja brangiausiai kaip bile ką turėti. Praeitais metais, vidurkiu imant, kiekvienas Amerikos žmogus sveikatos priežiūrai išleido 11 procentų visų savo išlaidų. Iš viso Amerikos gyventojams per metus sveikatos priežiūra kaštavo \$355.4 milijono.

Išties, nežiūrint kad ir vidutiniška žmogus gauna algą, bet jeigu pristoja liga, kaip mat ekonomiškai nusivaro nuo koto, kai už operaciją reikia mokėti ne šimtai, o tūkstančiai ir tūkstančiai dolerių.

Gyventi Amerikoje neapsidraudusiam nuo ligos — viena iš didžiausių rizikų.

S. J. Jokubka

užsienio šalims kištis į JAV vidaus reikalus".

Kalbos apie kišimąsi — suprantama, perdėtos. Bet štai atsakyti į klausimą, kodėl JAV kai kurios indėnų gentys ir kitos nacionalinės mažumos visa valdžios sudaryta gyvenimo sankloda stumiamos į visišką išnykimą, Washingtonui tektų, jei jis prisiemtų įsipareigojimų, kuriuos konvencija kelia prieš jos prisijungusioms valstybėms.

Amerikos politikams sudėtingiau būtų išvengti plataus pasmerkimo dėl veiksmu, kuriuos vykdo kai kurie JAV sąjungininkai. Juk karti milijonų palestiniečių ir PAR bei Namibijos afrikiečių dalia slepia ne tik Izraelio "vanagų" ir Pietų Afrikos rasistų sąžinę. Ji slepia ir sąžinę tų, kurie bendradarbiauja su prievartautojais ir žmogžudžiais, aprūpina juos ginklais, remia ekonomiškai ir gina nuo pasaulio teismo.

Prieš dvejus metus žmogžudžių būriai metodiškai ir šaltakraujiškai per keletą dienų sunaikino šimtus Palestinos arabų Libano Sabros ir Šatilos pabėgėlių stovyklose.

Kampučioje per trejus Pol Poto valdymo metus buvo žvėriškai nužudyta beveik 3,5 milijono žmonių. O šiandien Washingtonas į savo draugų ratą įtraukė tuos, kurie organizavo šitas siaubingas skerdynes, gina jų "t teisę" atstovauti išnaikintai liaudžiai SNO, norėtų, kad jie vėl valdytų liaudį.

Taigi motyvų, sulaikančių Washingtoną nuo konvencijos ratifikavimo, pakanka. Tačiau prabilti apie ją, matyt, laikė būtinu. Tas pats "New York Times" rugsėjo 20 d. tiesiai susiejo prezidento Reagano kalbą dėl konvencijos su "kandidatų į prezidento postą mėginimais" patraukti savo pusėn rinkėjus.

Turint tai galvoje neteks stebėtis, jei ir penktą kartą viskas baigsis tuščiomis kalbomis ir JAV toliau nejaus jokios atsakomybės, kad žmonija būtų apsaugota nuo šiuolaikinių barbarų. Bent jau iki kitos rinkiminės kampanijos.

J. Kuricynas

### TRUMPAI

— Egiptas ir Rytų Vokietija susitarė stiprinti dvišalį kooperavimą, ypač pastangas už taiką pasaulyje.

— Kinija ir Lenkija Varšuvoje pasirašė net kelias kultūriniam pasikeitimams sutartis.

— Maisto ir vaistų administracijai truko 20 metų ištirti ar 3,443 vaistai, kuriais gydomi žmonės, yra efektyvūs. Daugiau kaip 1000 rado netinkamus žmonių gydymui.

— Seattle, Wash., miestas ir tarybinis Taškento miestas susitarė būti "dvynukais miestais". Vadinasi, draugauti.

— Japonijos didžiausia automobilų firma Nissan susitarė su amerikietiška Martin Marieta korporacija gaminti Amerikoje sukurtas raketas Japonijos ginkluotoms pajėgoms.

# VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly [659-780]

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.  
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the  
VILNIS - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325  
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

## Užsispyrimas nesišnekėti braška

Pagaliau Salvadora dvarininkų, plantatorių ir užsienio kapitalo interesų valdžios prezidentas Jose Napoleon Duarde susitiko su kovojančios prieš valdžią liaudies atstovais pasitarti, kad būtų padarytas galas nesiliaujančiam šalyje civiliam karui. Susitikimas įvyko netoli sostinės kalnuose nedideliame La Palma miestelyje bažnyčioje.

Iš buržuazinės spaudos korespondentų skūpių pranešimų duodasi suprasti, kad susitikime susitarta tik tiek, jog kitas susitikimas turi įvykti šio mėnesio pabaigoje ar apie vidurį mėnesio. Tačiau kaip padaryti galas civiliniam karui, perspektyvos labai tamsios. Vienos ir antros pusės siūlymai, kad padarius galą sukilėlių ir valdžios kariuomenės ginkluotiems susirėmimams, kad šalyje atstačius ramų gyvenimą, skirtingi kaip diena ir naktis. Dvarininkų, plantatorių ir užsienio kapitalo interesų valdžios prezidentas siūlo, jeigu sukilusios prieš jo valdžią liaudies partizanai padės ginklus, paskelbs amnestiją ir priims į valdžią. Sukilėliai reikalauja pirmučiausia padidinti algas darbininkams bei kumečiams, kad didžiųjų dvarų žemės būtų išdalintos bežemiams, kad būtų išvartyti JAV kariniai patarėjai bei kariškiai ir valdžios karinės jėgos liautųsi bombardavusios sukilėlių valdomas zonas. Apie dalyvavimą valdžioje sukilėliams — antraeilis reikalas.

Išties, kokia nauda dalyvauti dvarininkų, plantatorių ir užsienio kapitalo interesų, užkrėstoje JAV kariniais patarėjais ir globojamoje Washingtono valdžioje, kai bežemiai, kumečiai bei darbininkai pasiliks skriaudžiamai dvarininkų, plantatorių bei daugnacionalinių užsienio korporacijų, o pati valdžia turės šokinėti per Washingtono virvutę.

Jeigu prez. Duardes valdžia sutiktų su sukilusios liaudies partizanų pasiūlymais, dalyvauti jiems valdžioje nebūtų jokio reikalo, liaudies kova savaime būtų laimėta.

Salvadoro vargo ir nepriteklių nualinta liaudis kovoja ne už valdžią, kovoja už sotesnį gyvenimą, už žemės plotelį kukurūzui bei pupelėms pasisodinti, už savo šalies ekonominę ir politinę nepriklausomybę, už socialinę pažangą, demokratiją ir lygiateisiškumą.

Turint tai galvoje, susitarimas stačiai neįmanomas. Dvarininkų, plantatorių bei užsienio kapitalo interesų valdžia, vadovaujama Washingtono globotinio prez. Jose Napoleon Duardes, niekad nesutiks "persikrikštyti" būti liaudies valdžia. Tačiau nežiūrint visa to, prez. Duardes ir sukilusios liaudies partizanų atstovų kontaktai šnekėtis yra sveikintini, nes jie reiškia, jog užsispyrimas nesišnekėti su sukilusios liaudies partizanais, užsispyrimas juos nugalėti ginklu ir paklupdyti būti paklusniais, braška.

## Pareiga stoti į taikos šalininkų gretas

Ir ko gynybos departamento "išminčiai" nesugalvoja oi, oi! Remdamiesi karotroškų pasiutimu, kad branduolinis karas galimas laimėti, sugalvojo projektą, kuriuom susižavėjo karinės oro pajėgos ir pranešė, jog jos norėtų, kaip siūloma projekte, statyti branduolinių atakų galėtų paleisti savas kontraatakas. Projekte numatoma, kad ši požeminė bazė turėtų būti giliai po žemėmis 400 mylių tunelių sistema ir jos pastatymas kaštuotų \$50 milijonų.

Sveikai protaujantys mokslininkai, politikai, netgi aukšto rango kai kurie generolai sako, jog branduolinio karo negali laimėti nei viena, nei antra pusė. Jis būtų abiem kariaujančioms pusėms savizudystė. Branduolinis karas ne tik palaidotų civilizaciją, o ir nušluotų viską nuo žemės kamuolio. Gal kur-ne-kur pasiliktu viena ar kifa žmonių pora vėl per tūkstančius metų veistis žmonijai.

Statyti tokią branduolinę raketoms požeminę bazę, kokios nori karinių oro pajėgų jėgos, būtų daugiau kaip nesėkmė, bereikalingas eikvojimas. Kilus branduoliniam karui, ji būtų visiškai benaudė, nes nebūtų prieš ką paleisti savas raketas kontraatakas, kai pirmaąja priešos ataka kaip mat viskas būtų sugriauta, sudeginta, paversta degsių bei pelenų krūvomis.

Jeigu teisybė, kaip praneša spalio 5 dienos laidoje "Daily World", kad karinės oro pajėgos nori tokią bazę statyti, tai karinių oro pajėgų vadovai yra pamišę, ar tiki, jog branduolinis karas galimas laimėti.

Visa tai turint omenyje, kiekvieno doro žmogaus pareiga be jokių svyravimų stoti į taikos šalininkų gretas, kad užmačioms ruoštis laimėti branduolinį karą kelias turi būti pastotas. Kelias turi būti pastotas ne tik užmačioms "laimėti" branduolinį karą, turi būti pastotas ir eikvojimuisi ginkluotis.

Daugmilijoninė Amerikos liaudis karo nenori, reikalauja branduolinių ginklų išaldymo ir eiti prie nusiginklavimo per tarptautinius susitarimus. Nenori karo Vakarų Europos tautos. Demonstruoja, kelia antikarinius šūkius, reikalavimus, kad iš jų žemių būtų išgabenti Peršingai. Karo nenori visa doroji žmonija.

## Iš sunerimusio pasaulio del rytojaus

### SMERKIAMAS GVATEMALOS REŽIMAS

Gvatemalos žmogaus teisių komisija nurodė, kad grubiai pažeidinėjamo žmogaus teisės ir slopinamos elementarios pilietinės Gvatemalos liaudies laisvės.

Karinis generolo Mechijos režimas žūtbut mėgina nuslopinti liaudies protestą. Vien iki šių metų pradžios Gvatemaloje buvo pagrobta ir "dingo be žinios" daugiau kaip 500 taikių gyventojų. Komisijos pranešime pabrėžiama, kad dėl karinių režimų vykdomos masinių žudynių politikos šalyje liko našlaičiais daugiau kaip 100 tūkstančių vaikų.

### BAUDŽIAMOSIOS OPERACIJOS BELFASTE

"Saugumo pajėgos" įvairiuose Belfasto rajonuose gaudė žmones ir darė masines kratas. Policija įsiverždavo į namus, suimdavo visus, įtartus "ryšiais su teroristais". Į policijos skyrius buvo nugabenti "laikinosios" Sin fein partijos, kovojančios už provincijos katalikų mažumos interesus, prieš Londono kolonijinį valdymą Šiaurės Airijos, aktyvistai. Tokie "saugumo pajėgu" išpuoliai prieš kovotojus už pilietines teises seniai tapo Olsteryje įprastine praktika.

### TAIKOS DEKADA

Daugiatūkstantiniu protešto mitingu prieš pavojingą torių vyriausybės politiką branduolinės ginkluotės srityje baigėsi taikos dekada prie JAV karo aviacijos bazės Didžiosios Britanijos teritorijoje Grinem Komone. Dekadą surengti paragino Anglijos narsiosios moterys, daugiau kaip prieš trejus metus ikūrusios palapinių miestelių prie karinio objekto, kur atgabentos ir operatyviniams veiksams jau parengtos Amerikos pirmojo smūgio sparnuotosios raketos.

### PRIEŠ VYRIAUSYBĖS POLITIKĄ

Didžiausias Portugalijos profsąjungų susivienijimas pasisakė prieš dabartinę vyriausybės politiką, kuria siekiama atkurti monopolininkų ir dvarininkų visavaldystę. Lisabonoje įvykusiame visuotinėse Portugalijos darbo žmonių konfe-

rencijos — nacionalinio intersidikato nacionalinės tarybos pasitarime nutarta aktyvinti kovą prieš valstybinio ekonomikos sektoriaus denacionalizavimą, prieš represinio vadinamojo "vidaus saugumo" įstatymo priėmimą, už teisę į darbą.

### DIDELI SUSIRĖMIMAI

Bangladeše vyko dideli policijos ir opozicinių partijų raginamu surengto visuotinio streiko dalyvių susirėmimai. Kaip praneša agentūra JUPI, susirėmimų metu trys žmonės žuvo, šimtai sužeista, tūkstančiai suimta. Streikas, kurio dalyviai reikalavo atšaukti karinę padėtį, apėmė maždaug 70 šalies miestų. Daugelyje vietų demonstrantams išvaikyti policija panaudojo ašarines bombas.

Opozicija paragino boikotuoti šių metų gruodžio 8 dieną numatytus parlamento rinkimus, laikydama juos karinės valdžios manevru, kuriu ji siekia pratęsti savo valdymą.

### GAUJOS SUTRIUŠKINTOS

Mozambiko išsivadavimo liaudies pajėgos (FPLM) surengė keletą sėkmingų kovos operacijų, sutriuškindamos gaujas iš vadinamojo "Mozambiko nacionalinio pasipriešinimo".

Tetės provincijoje suimta apie 100 diversantų, 45 banditai išvesti iš rikiuotės Manikos provincijoje. Iš banditų paimta daug ginklų, šaudmenų, taip pat maisto produktų ir kitokio iš taikių gyventojų prisiplėšto turto.

### SMŪGIAI KONTREVOLIUCINĖMS PADUGNĖMS

Afganistano Demokratinės Respublikos ginkluotųjų pajėgų daliniai kaip ir anksčiau smogia smūgius kontrevoliucinėms padugnėms, siunčiamoms į Afganistano teritoriją iš užsienio. Sėkmingas gaujų likvidavimo operacijas surengė šalies saugumo pajėgos Kunaro, Kandagaro ir kai kuriose kitose provincijose. Sunaikinta keletas galvažudžių grupių. Iš nuskaltėlių paimta daug užsienyje pagamintų ginklų, tarp jų — minosvaizdžių, granadų, minų sprogmenų.

## D. ORTEGOS KALBA

New York. — Spalio 3 d. (TASS-ELTA). Agresyvus imperialistinis JAV administracijos kursas Nikaragos atžviliiu yra svarbiausia kliūtis, trukdanti taikai sureguliuoti konfliktą Centrinėje Amerikoje. Tai pareiškė Sandino nacionalinio išsivadavimo fronto nacionalinės vadovybės narys. Nikaragos nacionalinio atgimimo vyriausybės vadovaujančiosios tarybos koordinatorius Danielius Ortega.

Kalbėdamas užsienio politikos asociacijoje New Yorke, kokią veidmainingą politiką vykdo Washingtonas, kuris vis labiau linksta į tai, kad Centrinės Amerikos problemos būtų išspręstos karinėmis priemonėmis, kartu kaip ir anksčiau įtvirtindamas, jog esą Jungtinės Amerikos Valstijos — už tai, kad būtų vedamos derybos ir taikai išsprendžiami konfliktai.

Įvykiai Centrinėje Amerikoje pasakė D. Ortega, gali plėtotis tik dviem kryptimis: tolesnių karų

Nikaragvoje ir Salvadore keliu arba derybų dėl taikos problemų sureguliuavimo keliu. Nikaragva stoja už antrąjį kelią, todėl šalis priėmė "Kontadoros grupės" parengtas sąlygas. Jis pasakė, kad šie daugelio valstybių paremti pasiūlymai yra protingi, padedantys įvesti taiką ir yra parengti, atsižvelgiant į visų su Centrinės Amerikos konfliktu susijusių šalių saugumo interesus. Nikaragviečiai juos priėmė ir tai — natūralus sandinistų vyriausybės taikingos politikos rezultatas.

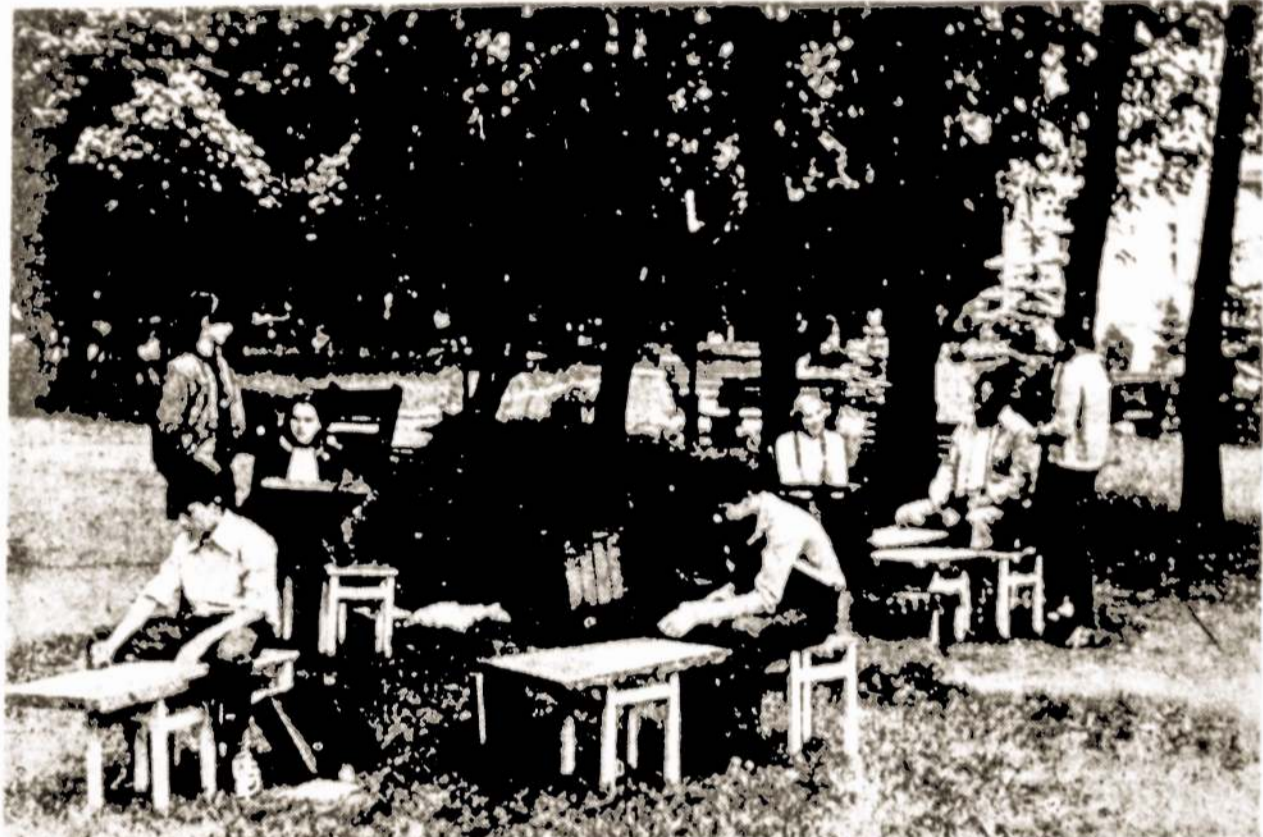
Reagano administracija teigia, pažymėjo Nikaragos vadovas, kad grėsmė taikai regione esą kelianti Nikaragva. Iš tikrųjų kaip tik JAV politika sudaro grėsmę Nikaragvai ir visam regionui. Is "K. T."

— Didelių namų savininkai, nuomojantys nuomininkams butus, praeitais metais nurašė nuo mokesčių \$45 milijonus. Nuomininkai už nuomas negali nurašyti nė cento.

1984 m. lapkričio 8







Dailės mokyklos moksleiviai piešia miesto sode.

Autoriaus nuotr.

Rudenėjanti gamtos spalvos vilioja didelį būrį jaunųjų piešėjų, lankančių Kapsuko vaikų dailės mokyklą.

130 mergaičių ir berniukų po pamokų vidurinėse mokyklose skuba į susitikimą su grožiu. Dailės mokykloje jie gauna pirmuosius piešimo, kompozicijos lipdybos,

meno pažinimo igūdžius. Į sudėtingą meno pasaulį jaunuosius dailininkus su meile lydi 11 mokyklos dėstytojų.

Vienuoliktus metus Kapsuke veikia vaikų dailės mokykla. Ją lanko ne vien kapsukičiai: į užsiėmimus atvažiuoja moksleiviai iš Kazlų Rūdos, Liudvinavo, Sasnavos ir kitų rajono vietų.

## LAIKRODŽIŲ MUZIEJUS

Klaipėdos senamiestyje atidarytas pirmasis Lietuvoje laikrodžių muziejus. Jo ekspozicija, viena turtingiausių Tarybų Sąjungoje, atskleidžia laiko matavimo metodų ir prietaisų raidą nuo giles senovės iki šių dienų.

— Mintis įkurti šią kultūros įstaigą gimė prieš šešerius metus, kai uostamiesčio Paveikslų galerijoje surengėme didelio pasisekimo sulaukusią senovinių laikrodžių parodą, — pasakoja Lietuvos TSR Liaudies meno muziejaus direktorius R. Budrys. — Tada aistringi laikrodžių kolekcionieriai — respublikos nusipelnę kultūros veikėjas ir pedagogas V. Jakelaitis, kompozitorius V. Juozapaitis, darbininkas S. Gadeikis, inžinierius L. Marūnas, liaudies meistras D. Varkalys ir kiti pasiūlė čia įrengti nuolatinę laikrodžių ekspoziciją. Pritardami šiam pasiūlymui, galerijos darbuotojai pakvietė respublikos visuomenę į senųjų laikrodžių, jų dalių, istorinių dokumentų rinkimo talką. Daug vertingų eksponatų galerijai mokamai ir nemokamai perdavė klaipėdiečiai, kitų miestų ir rajonų gyventojai, įstaigos ir organizacijos. Dešimtys laikrodžių buvo supirkti Dailės muziejaus surengtu mokslinių ekspedicijų po kaimo vietoves metu. Per tą laiką iš Maskvos, Leningrado, Vilniaus muziejinių įstaigų, mokslo darbuotojų buvo gauta nemažai specialios literatūros apie laiko matavimo priemonių ir amatų raidą Rusijoje, Vokietijoje, kitose Europos ir Azijos šalyse. Susikaupė nemažai ekspozicinės medžiagos, turinčios didelės istorinės ir meninės reikšmės.

... Originaliu interjeru padabintose muziejaus salėse išsiriškavo šimtai matavimo prietaisų ir mechanizmų, sukurtų ir naudotų įvairiose žmonijos civilizacijos epochose. **Vilniaus, 1984 m. gegužės 8**

se. Pirmoji ekspozicijos dalis lankytojus nukelia į žilą praeitį. Joje matome senovines, pačias elementariausias laiko matavimo priemones, kuriomis naudojosi senovės kinai, romėnai, graikai, egiptiečiai. Tai smėlio, vandens, saulės ir ugnies laikrodžių modeliai, kopijos, rekonstrukcijos.

Gausiausia — XVI-XIX amžių mechanizmų kolekcija. Čia sutalpinti įvairiausių konstrukcijų, dydžių ir formų, skambantys ir "grojantys" laikrodžiai, pagaminti Rusijos, Lietuvos, Europos valstybių auksarankių meistrų. Nuo švytuoklių ir svarsčių jėgos varomų mechanizmų iki šiuolaikinių kvarcinių ir kvantinių, pasižyminčių absoliučiu tikslumu.

Nemažiau imponuojanti ir kita kolekcija, vaizdžiai išryškinanti mechaninių laikrodžių formų kitimą nuo gotikos iki modernaus stiliaus. Susižavėjimą kelia kalinėti sidabriniai, žalvariniai, mediniai su žalvario inkrustacijomis, auksuotos bronzos laikrodžių korpusai. Ju meninę išraišką pagyvina muziejaus salėse patalpinti vaizduojamosios ir taikomosios dailės kūriniai.

Alf. Pipiras

### VALIAUS PARODA

Lietuvos TSRS dailės muziejaus centriniuose rūmuose atidaryta Kanadoje gyvenusio lietuvių dailininko Telesforo Valiaus kūrinių paroda, skirta jo gimimo septyniasdešimtosioms metinėms. T. Valiaus darbų kolekcija, kurią šiemet dailininko tėviškei padovanojo jo žmona Aldona Valiuvienė.

Geriau būti nelaimingam, bet žinoti, negu laimingam ir gyventi... kaip kvailiui.

F. Dostojevskis

Vieni žmonės gyvena ir mokosi, kiti — tiktai gyvena. M. Larnis

## Tolimi lietuviškos knygos keliai

[FAKTAI IR SKAIČIAI]

P. Cvirkos "Žemė maitintoja" 1937 metais išleista rusų kalba Tarybų Sąjungoje. Tai pirmoji lietuvių rašytojų knyga išleista TSRS. "Žemė maitintoja" buvo pirmoji dar keliose šalyse: 1949 m. Bulgarijoje, 1950 m. Čekoslovakijoje, 1951 m. Vengrijoje ir 1953 m. Kinijoje.

Atkūrus Lietuvoje Tarybų valdžią, lietuvių autorių kūrinių pradėti dažniau versti į tarybinių tautų kalbas. Taip 1940 m. rusų kalba išversti L. Giros eilėraščiai, 1941 m. latvių kalba išėjo P. Cvirkos "Frank Kruk", ukrainiečių — Lietuvių liaudies pasakos, o 1944 metais kirkizų kalba pasirodė rinkinys "Pergalės dainos".

1979 metais įvyko II lietuvių literatūros vertėjų ir leidėjų konferencija. Skaičiuojant nuo 1979 metų pradžios iki 1984 metų, Lietuvos knygų rūmų duomenimis, rusų kalba buvo išleistas 86 pavadinimų lietuvių rašytojų knygos. Iš jų per 40 išleido "Sovetskij pisatel" leidykla. Po 10 leidinių — Molodaja gvardija ir "Detskaja literatura" leidyklų sąskaitoje. Knygas vertė B. Zaleskaja, L. Ozerovas, D. Kyjv, G. Jefremovas, G. Gerasimovas, kiti meninio vertimo meistrai.

Per tą patį laikotarpį latvių kalba išleista per 20 lietuviškų knygų: baigta versti Just. Marcinkevičiaus poetinių dramų trilogija, išėjo du V. Bubnio romanai, J. Baltušio "Parduotų vasarų" antra dalis, V. Sirijos Giros, S. Šaltenio, K. Sajos, kitų autorių kūriniai. Vien tik A. Sukovskis išvertė 12 knygų, o iš viso jis išvertė per 40 lietuvių rašytojų knygų.

Nuo 1979 metų ukrainiečių ir estų skaitytojai susipažino su 10 lietuvių rašytojų knygų. Moldavijoje išverstos 7, Baltarusijoje — 6, Armėnijoje — 4 ir Kazachijoje — 3 knygos.

Iš viso per tą laiką Tarybų Sąjungoje išėjo 153 lietuvių rašytojų knygos. Jos buvo verčiamos į 14 tarybinių tautų kalbų.

Paskaičiuota, kad respublikos autorių kūriniai yra išversti į 36

TSRS ir 27 užsienio tautų kalbas.

Pirmieji lietuvių rašytojų kūriniai užsienyje pasirodė po Didžiojo Tėvynės karo. Taip 1949 m. lenkų kalba išėjo J. Baltušio "Gieda gaideliai", o Rumunijoje buvo išverstas P. Cvirkos apsakymas "Tėvas". VDR skaitytojams lietuvių literatūrą 1954 m. reprezentavo A. Gudaičio-Guzevičiaus "Kalvio Ignoto teisybė".

Nuo II lietuvių literatūros vertėjų konferencijos ČSSR čekų ir slovakų kalbomis pasirodė 20, VDR — 14, Vengrijoje ir Bulgarijoje — po 11, Lenkijoje — 10 respublikos autorių kūrinių.

Lietuvių literatūros vertimams ypač didelę įtaką padarė keturios Maskvos tarptautinės knygų parodos mugės. Vien tik ketvirtojoje, kuri vyko prieš metus, buvo pasirašytos 25 sutartys ir 49 opcionai leisti lietuvių autorių knygas užsienyje. Beje, 1983-ieji itin derlingi — iš viso sudarytos 46 eksporto sutartys.

Per 9 šių metų mėnesius pasirašyta 12 sutarčių leisti užsienyje lietuvių autorių kūrinius.

Per tuos 5 metus pirmosios Lietuvos rašytojų knygos pasirodė Vietname, Suomijoje, VFR, Austrijoje, Norvegijoje. Atskirų publikacijų pasirodė Italijoje, Prancūzijoje ir Ispanijoje. Sudarytos sutartys su Graikijos ir Japonijos leidėjais.

Nuo 1979 m. iki 1984 m. rugsėjo 1 dienos užsienio leidėjai išvertė ir išleido 90 lietuvių autorių kūrinių.

Per šį laikotarpį tarp lietuvių literatūros vertėjų užsienyje daugiausia nuveikė I. Trojanskis (Bulgarija), išvertęs 10, ir Irena Breving (VDR), išvertusi 9 kūrinius.

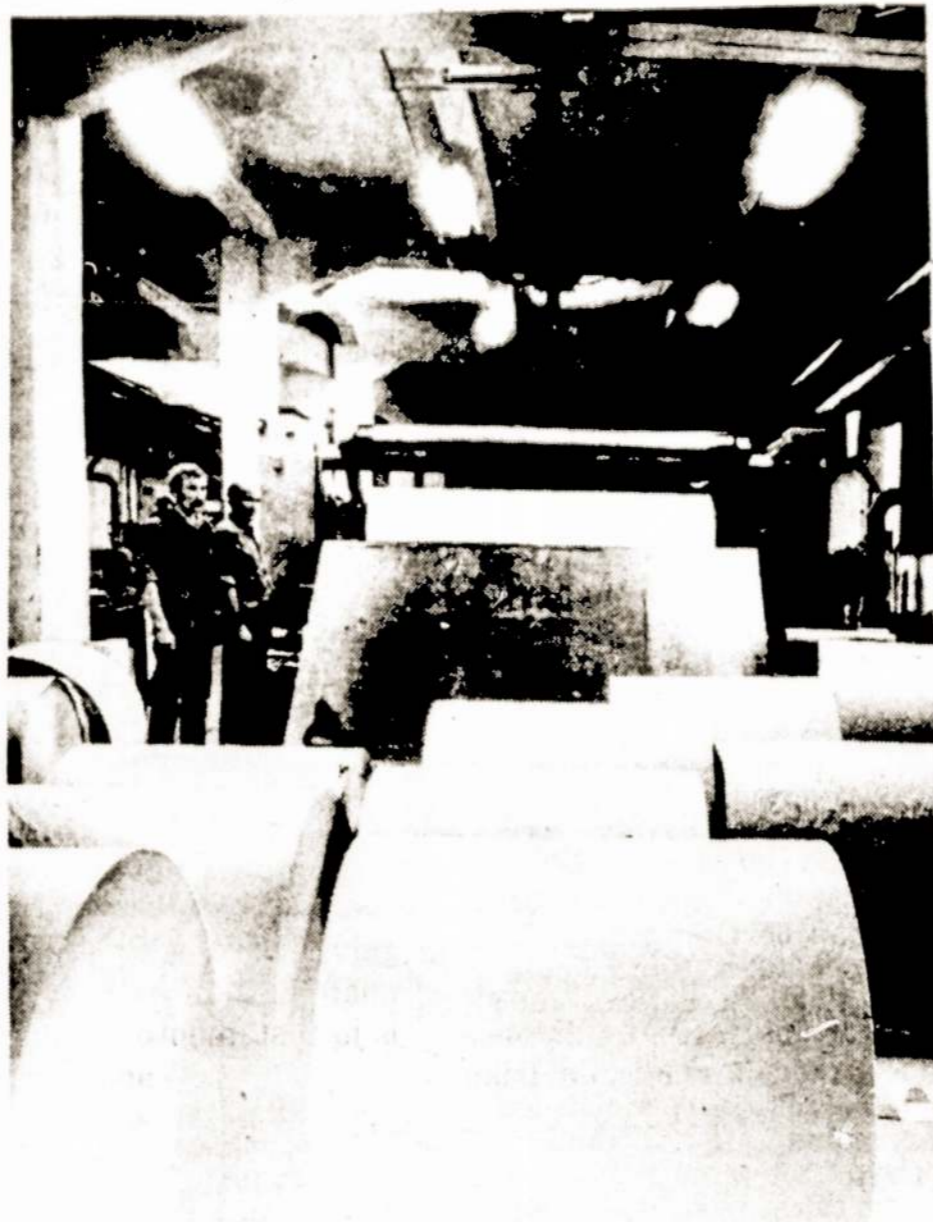
Lietuvių literatūrą užsienio kalbomis taipogi leidžia "Radugos" ir "Progreso" leidyklos. Per praėjusius penkerius metus "Raduga" išleido 12 lietuvių autorių knygų anglų, hindi, suomių, persų, ispanų ir arabų kalbomis. Iš "Tiesos"



Nuotraukoje: Lietuvos TSR nacionalinio parko direktorius Vincas Sakalys ir direktoriaus pavaduotoja Janina Ceponienė atrinka eksponatus steigiamam Miškų verslo muziejui.



## SENIAUSIA POPIERIAUS ĪMONĖ LIETUVOJE



Šie popieriaus rulonai — gatava fabriko produkcija.

Pirmieji popierių išrado ir ėmė gaminti kinai pirmame mūsų eros amžiuje. Iš kinų išmoko arabai, o gamybos paslaptys Europoje tapo žinomos tik dvyliktame amžiuje. Lietuvoje popieriaus dirbtuvės atsirado XVI a., kai šveicaras K. Vernardas 1524 metais gavo teisę steigti Vilniuje pirmąjį popieriaus malūną. Ir tik praėjus keliems šimtmečiams, XIX a. pirmoje pusėje, Lietuvoje pradėjo kurtis popieriaus manufaktūros. 1834 metais Naujųjų Verkių gyvenvietėje buvo pastatyti pagrindiniai fabriko pastatai. Šie metai ir laikomi seniausios Lietuvoje popieriaus įmonės įkūrimo data.

1837 metais šioje manufaktūroje 40 darbininkų per metus pagaminavo apie 34 tonas rašomojo popieriaus.

Siuo metu beveik 500 fabriko darbininkų kolektyvas per tą patį laiką pateikia vartotojams daugiau kaip 20,000 tonų. Nuo keturių popierių gaminančių mašinų ant bėgnų vyniojasi 6 rūšių popieriaus rulonai.

Įmonėje pirmą kartą šalyje įsivaivainama tekstilėi skirta popieriaus gamyba. Jo pagalba sudėtingiausias daugiaspalvis piešinys perkliamas ant audinio. Po to popierius gali būti naudojamas antrą kartą kaip tapetai ar tekstilės dirbiniams įpakuoti. Iki metų pabaigos numatoma pagaminti 600 tonų tokio popieriaus ir gauti 90,000 rublių metinį ekonominį efektą.

Per pastaruosius tris dešimtmečius fabriko gyvenvietėje pastatyta 20 gyvenamųjų namų su visais patogumais, vaikų lopšelis-darželis, parduotuvė. Netoliese iškilo kultūros rūmai su 240 vietų kino, šokių

6

A. Vaivorykščio nuotr.

salėmis, biblioteka. Vienoje iš rūmų salėje įsikūrė fabriko istorijos muziejus.

Senieji Naujųjų Verkių popieriaus fabriko pastatai ir įrenginiai paskelbti gamybinės architektūros paminklu.

A. Marcinkevičius



Simno agroprekybinis tarybinis ūkis daržovėmis aprūpina Alytaus, Kauno, Vilniaus gyventojus. Šiemet ūkyje jų išauginta 27 tūkstančiai centnerių. Nuimti derlių padėjo miestų fabriku darbininkai. Alytuje ūkis atidarė naujas savo daržovių parduotuves "Ropė" ir "Sodžius".

Nuotraukoje: Ūkio laukuose žiedinius kopūstus krauna Alytaus medvilnės kombinato audėjos Dalė Žukienė ir Kristina Leštinskienė.

A. Sabaliausko nuotrauka

## Platanai auga . . . Dubravoje

Visi Samylų apylinkės, esančios kairiajame Kauno marių krante, pašto ženklų kolekcionuotojai gerai pažįsta Nijolę Čiudiškienę. Mat iš jos galima gauti tolimiausių šalių pašto ženkliukų. Laiškanešys jai kasdien atneša laiškų ir paketų — iš Jungtinių Amerikos Valstijų, Naujosios Zelandijos, Anglijos, Prancūzijos, Alžyro ir kitų valstybių. Vokuose — Vokuose — katalogai, bukletai, brošiūros, paketuose — sėklos.

Nijolė Čiudiškienė dirba meistre Dubravos miškų tyrimo stoties medelyne, kuriame auginami retieji medžiai. O jų net keli šimtai rūšių. Vien tik eglė pavadinimų vienos rankos pirštais nesuskaičiuosi — svyruoklinė, gyvašakė, karklinė, kanadinė, serbinė, dygjoji . . . Greta jų — pušys, azuolai, klevai, riešutmedžiai, kiparisai, kukmedžiai. Visus juos sodino, jau daugiau kaip dvidešimt metų prižiūri Nijolė Čiudiškienė ir jos jaunieji talkininkai — A. Kvedaro miškų technikum mokslėiviai.

— Iš Vidurinės Azijos, — rodo ji žaliuojančius platanus, — gavome šių medžių sėklelių. — Mus perspėjo — platanas — ten jis vadinamas činara — lepus, auga tik pietų kraštuose. Daigėlius labai rūpestingai prižiūrėjome, saugojome nuo vėjo, šalčių . . . Ir štai jau penkiolika metų kas vasarą jie žaliuoja,

gausiai dera. Tikiu, kad juos pripratinsime augti Lietuvoje.

Šio medelyno, vadinamo arboretumu, tikslas — aklimatizuoti tolimų kraštų medžius ir krūmus mūsų respublikoje. Medžiai, pratę augti kitomis klimato sąlygomis, nušala, išdžiūsta, sunyksta. Daug kantrybės, pasišventimo darbu reikia juos prižiūrintiems žmonėms. Nijolei Čiudiškienėi ir jos jaunesiems padėjėjams užtenka ir kantrybės, ir meistriškumo. Jiems jau pavyko aklimatizuoti ne tik platanus, bet ir kelių rūšių tujas, net kiparisus. Arboretume atliekami įvairiausi bandymai, tiriama, kiek vienokie ar kitokie medžiai tinka Lietuvos parkams, miestams ir kaimams papuošti.

Dubravos miškų tyrimo stotis palaiko glaudžius ryšius su 150 botanikos sodų ir arboretumų Tarybų šalyje ir užsienyje. Keičiamasi sėklomis, katalogais, stebėjimų duomenimis. Todėl Nijolei Čiudiškienėi ir jos talkininkams darbo pakanka ir vasarą, ir žiemą. Vasarą jie ravi, skiepija, renka sėklas, o žiemą jas rūšiuoja, komplektuoja rinkinius, sudarinėja katalogus.

Tik pietų šalyse augo platanai ir kiparisai. Dabar jie, kaip ir daugelis kitų tolimų kraštų medžių, auga ir Dubravoje. Stotyje dirbantys žmonės rūpinasi, kad jie paplistų po visą Nemuno kraštą.

Z. Mikalauskas

## ŽEMĖS ŪKIO AVIACIJOS PASIEKIMAI

Gražų laimėjimą, lenktyniaudami Pergalės Didžiajame Tėvynės kare 40-mečio garbei, pasiekė respublikos žemės ūkio aviatoriai. Mažoji aviacija, apdorojusi daugiau kaip šešis milijonus hektarų žemės ūkio naudmenų, įvykdė vienuoliktojo penkmečio planą.

Lėktuvai ir sraigataspurniai dabar tręšia ir kalkina laukus, naikina kenkėjus ir piktžoles, efektyviai kovoja su augalų ligomis. Gerokai padidinti šių darbų apimtis vienuoliktojo penkmečio padėjo respublikoje sukurta vieninga agrotechninė tarnyba, į kurios sudėtį įeina žemės ūkio aviacijos kompleksas. Kooperuotomis kolūkių ir tary-

binių ūkių lėšomis rajonuose įrengta nemaža žemės ūkio aerodromų su kieta danga, prie jų pastatyti mineralinių trąšų ir chemikalų sandėliai, mechanizuotos lėktuvų parkavimo aikštelės. Respublikoje

jau veikia kelios tarprajoninės atraminės bazės, kuriose techniškai aptarnaujami ir remontuojami žemės ūkio aviacijos lėktuvai bei sraigataspurniai.

Nemažą paramą aviatoriams suteikė Lietuvos žemės ūkio akademijos specialistai. Jie tobulina laukų tręšimo technologijas, ieško būdų, kaip geriau panaudoti aviaciją javų sėjai.

## JAUKI APLINKA — NAŠUS DARBAS

Tauragės statybinių medžiagų įmonės teritorijoje kuriamas sveikatos parkas. Jo planą paruošė Kauno botanikos sodo darbuotojai. Sutvarkytoje dykvietėje subujos aromatinė vaistinių ir dekoratyvinių augalų alėjos, gėlynai, bus suformuotas dendrologinis kampeilis, sutvulviuos tvenkinys. Retų rūšių želdinių parkas taps viliojančia poilsio vieta, suteiks keramikams darbingą ir žvalią nuotaiką.

Tauragės keramikai nuo seno garsėja pavyzdingai tvarkoma teritorija, kurią dabina dekoratyvinių želdinių giraitės, gėlynai, medžio drožėjų išgraizinta poilsio zona. Cechuose įrengti jaukūs poilsio ir higienos kambariai, saunos, tvarkingos rūbinės, dušai, skalbyklos ir drabužių valyklos, sudarytos puikios sanitarinės sąlygos. Ryškiomis spalvomis švyti pastatų sienos, gamybiniai įrenginiai.

Ketvirtį metų įmonėje veikia profilaktoriumas su sveikatos punktu ir sporto sale. Jo paslaugomis pasinaudojo tūkstančiai darbininkų bei tarnautojų, jų šeimų nariai.



Ukmergės rajono Taujėnų sodininkystės tarybinio ūkio bitynas — vienas didžiausių Lietuvoje. Jis yra veislinis. Čia auginamos Kaukazo kalnų pilkųjų bičių motinėlės. Šiemet buvo išauginta 1700 motinėlių.

Nuotraukoje: Seniausias ūkio bitininkas 70-metis Vaclovas Petrikas ruošia bites žiemai.

G. Svitojaus nuotrauka  
Vilnis, 1984 lapkričio 8

## ŠAUNIAI DIRBA UTENOS TRIKOTAŽININKĖS



Nuotraukoje: Mezgėja Silva Mikšienė, pameisterys Gintautas Daujotis, brigados komjaunimo organizacijos sekretorė Kristina Katkauskaitė, Rasa Šalavejutė ir Aldona Višniauskaitė.

Utenos M. Melnikaitės trikotažo ir galanterijos susivienijime gaminami šilkiniai ir medvilniniai trikotažo gaminiai moterims, vyrams, vaikams ir paaugliams.

Gerų rezultatų pasiekė susivienijimo kolektyvas. Virš plano jau pagaminta daugiau kaip šešios tonos šilkinės medžiagos, per 60 tūkstančių metrų užuolaidų. Darbo našumas palyginus su praėjusiais metais padidėjo 3.3 proc., savikaina sumažėjo 0.57 proc., 23.5 produkcijos išleidiama su valstybinio kokybės ženklu.

Fabrike kiekviena mergina aptarnauja po tris mezgimo mašinas. Dienos normą įvykdo 120-130 pro-

centų. Darbo sėkmė pirmiausia priklauso nuo mezgėjos meistriško, stropumo, mašinų darbo, žaliavos kokybės. Kiekvieną dieną prieš pamainą patikrinamos visos 28 mezgimo mašinos, pašalinami gedicimai, paruošiama žaliava.

Jaunosios mezgėjos po darbo turiningai leidžia laisvalaikį. Susivienijime populiarios jaunųjų specialistų vakaronės. Kultūros klube saviveiklininkus kviečia liaudies dainų ir šokių, etnografinis, estradinis ansambliai, chorai. Tarpcechinėje spartakiadoje stadiono bėgimo takeliuose, futbolo ir krepšinio aikštelėse dažnai įėjimas išbando visų brigadų sportininkai.

T. Zebrauskas

## Jie kovojo už Lietuvos laimę

Pokalbis vyko seno revolucionieriaus Vitoldo Sklėrio bute. Prieš pusę šimtmečio, 1934 metais, V. Sklėris savo gimtajame Kunigiškių kaime (dabar Anykščių rajonas) įstojo į pagrindinę Lietuvos Komunistų partiją. Praėjo ilgas ir sunkius revoliucinės kovos, karo kelius, daug jėgų atidavė kovai už socialistinę Lietuvą. Dabar jis — personalinis pensininkas, tvarko medžiagą, norėdamas papasakoti apie Kunigiškių komunistinės kuopelės draugus. Prisimena brolių Stanislovą, žymų revoliucinio judėjimo veikėją. Buržuazinėje Lietuvoje sunkiomis pagrindinio sąlygomis Stanislovas Sklėrius vadovavo Rokiškio apskrities partinei organizacijai, 1940-1941 metais buvo LKP Rokiškio apskrities komiteto sekretorius. Didžiojo Tėvynės karo pradžioje pasitraukė į šalies gilumą. 1942 metų kovo mėn. kaip LKP CK operatyvinės grupės narys iš užfrontės atvyko į Tarybų Lietuvą organizuoti partizaninių kovų ir žuvo kautynėse su priešais.

Buržuazijos valdymo metais apie Sklėrius ir Matulionius telkėsi Kunigiškių komunistai Petras Dūda, Jonas Zovė, Jurgis Baltuška, iš gretimo Daujočių kaimo kilę vargdieniai J. Kuožas ir Justinas Brankniai.

... Vitoldas Sklėris paima iš spintelės knygą. Viršelyje vos beįskaitomas pavadinimas "Visasajunginės Komunistų partijos (bolševikų) istorija. Trumpas kursas". Tiltuliniame 1940 metais išleisto knygos puslapyje užrašas "J. Branknis" Vilnis, 1984 lapkričio 8

ir jo parašas. O kitame puslapyje — įrašas: "Branknis Juozas žuvo 1943 m. liepos 1 d. apie 4 val. po pietų. Oriolo frontas K. Pivoriūnas".

Taipgi čia neeilinis knygos egzempliorius. Tai rūsėjų kovų ir didvyrišku žygdarbiu liudininkas.

Komunistas pagrindininkas Juozas Branknis buvo LKP Daujočių kuopelės sekretorius, vėliau — LKP Rokiškio, Svėdasų parajoniu komitetu narys. 1940 metais jis, kaip ir kiti komunistai — revoliucinių įvykių sūkurys. Pandėlio valsčiuje Juozas Branknis aktyviai dalyvauja vykdamas žemės reformą. Pirmosiomis karo dienomis jis kaip ir du jo broliai komunistai traukiasi į šalies gilumą. Justinas Branknis žūna jau traukiantis per Latviją.

Juoza Branknį karo keliai atveda į Gorkio sritį, kur buvo formuojama 16-oji Lietuviškoji divizija. 1943 metų žiemą ir vasarą jis dalyvauja įnirtingose kautynėse su hitlerininkais Oriolo žemėje. Šaunų artileristą labai vertina vadai, apie jį rašo spauda. "Kai reikėjo persikelti per upę ir nebuvo tilto, — rašė divizijos laikraštis "Tėvynė šaukia", — komunistai Branknis ir Ostapenka, nežiūrėdami, kad jų pabūklas jau buvo persikėlęs į kitą upės pusę, pirmi ėmė taisyti kitiems pabūklams perėjimą per upę. Sekdami komunistų pavyzdžiu, kovotojai nesitraukė nuo pabūklų ir prieš lėktuvams smarkiai bombarduojant pozicijas".

Ir taip iki tos lemtingos liepos dienos, kai artileristo Juozo Branknio gyvybės siūlą nutraukia minos

## DIDŽIAUSIAS AUKŠTAITIJOJE

Nors jau daug tūkstančių metų prabėgo nuo šaltojo ledynų laikotarpio, tačiau aiškių jo pėdsakų dar yra Lietuvoje. Tai plačiais slėniais besirangančios mūsų upės, giliuose duburiuose tyvuliuoją mėlynieji ežerai ir samantieji Lietuvos laukų akmenys. Visas šis ledynų palikimas dabar džiugina mūsų akis.

Ilgas buvo Lietuvos akmenų kelias iš uolotų, akmeningų Skandinavijos kalnų į Lietuvos lygumas. Milžiniški ledynai atnešė ant šaltos krūtinės ir amžiams paliko mūsų žemėje ilsėtis. Yra Lietuvoje vietelių, kurios lyg sėte prisėtos didesnių ir mažesnių akmenų. Tačiau vienas iš didžiausių akmenų (neseniai už jį didesnis rastas Žemaitijoje), vadinamas Puntukas, garsėja Aukštaitijoje. Jis tūno mūsų klasiko Antano Baranausko apdaičiuotoje, pušimis apaugusioje, kalvotoje Sventosios pakrantėje, apie penktą kilometrą nuo Anykščių, prie vieškelio į Kurklis. Arti jis neturi nė vieno savo brolio, kuris bent kiek drįstų lygintis savo dydžiu. Net ir mažesnių akmenų toje apylinkėje nesimato.

Puntuko dydis davė pagrindo susikurti legendų ir padavimų. Pasakojama, kad senovėje, prieš lietuvių krikštą, Puntukas buvusi šventa vieta ir čia degusi amžinoji ugnis. Dar ir dabar netoli jo kėlėti ažuolai, kuriuos senieji žmonės vadina šventaisiais. Vėlesnių laikų

legenda taip kalba: Puntuką nešęs velnias, norėdamas jį sudaužyti Anykščių bažnyčią. Tačiau kelias buvęs ilgas. Nuo sunkaus akmens nelabasis pavargęs, benešdamas supraikaitavęs, vos vos begalėjęs jį pavilkti. Artėdamas prie Anykščių, raguotasis visai nusilpo. Tik staiga pragydes gaidys. Piktoji dvasia pakeliui trenkė Puntuką ir nuskubėjusi į savo karalystę.

Puntukas tūno nedidelės kalvelės šlaite. Didelė jo dalis yra įsmigusi į žemę, bet ir viršuje kyšanti dalis yra didžiulė. Vienas jo šonas turi arti keturių metrų aukščio. Ant jo viršutinės dalies gali tilpti būrelis žmonių.

1943 m. Dariaus ir Girėno komitetas nutarė Puntuko akmenyje įamžinti žymiųjų Lietuvos sūnų, transatlantinių lakūnų S. Dariaus ir S. Girėno bareljefus. Projektą parengė ir jį meniškai atliko skulptorius Bronius Pundzius (1907-1959). Darbas buvo rizikingas, nes hitlerininkai stengėsi bet kokius Dariaus ir Girėno pėdsakus sunaikinti. Nuo pašalinių akių reikėjo dengtis drobėmis.

Dėl šio meninio darbo Puntukas nė kiek nenukentėjo, nes nugludintas tik vienas jo šonas. Lakūnų galvų bareljefai gana dideli. Žemiau jų akmenyje iškalta ištrauka iš jų testamento.

Vandalinas Junevičius

### STUDENTŲ VARŽYBOS

Dvi dienas prie Giedrio ežero vyko Utenos ir Panevėžio zonų studentų ir moksleivių statybinių ir žemdirbystės būrių sąskrydis. Studentai bandė jėgas turistinėje estafetėje, dvipūdės kilnojimo, sanitarinių postų, krepšinio varžybose.

Didžiausio populiarumo sulaukė krepšinio varžybos. Jose dalyvavo 24 komandos. Nugalėtojai — Vilniaus inžinerinio statybos instituto studentų statybinio būrio "Aukštaitija" žaidėjai. Turistinėje estafetėje kiekvienas turėjo parodyti savo vikrumą, stiprumą, išradingumą. Trasoje daug kliūčių: perbėgti per vandenyje nutiestus rastus, užkopus į kaina persluogti virvę, išardyti automata, užkurti laužą. Šioje estafetėje laurus nuskynė LZUA SSB "Nevezis-84". Sanitarinių pos-

sproginimas. Baterijos draugai žuvusiojo kuprinėje tarp kuklių kareivio reikmenų randa partijos istorijos tomelį. Jį Juozas Branknis pasiėmė, traukdamasis iš Lietuvos. Su juo praėjo per hitlerinių maitvanagių ugnį evakuacijos keliuose, su juo atvyko į Balachną. Pražygiavo per Tulą į Aleksejevka. Su juo jis ir žuvo Oriolo žemėje.

Baterijos būrio vadas Kazimieras Pivoriūnas paėmė šį tomelį, pernešė per Kursko mūšio ugnį, išsaugojo kautynėse Baltarusijos žemėje ir atgabeno jį į išvaduoją Tarybų Lietuvą. Čia Kazimieras Pivoriūnas tą brangų, komunisto patrioto Juozo Branknio krauju aplaistytą tomelį ir perdavė Vitoldui Sklėriui kaip vienam artimiausių pagrindinės kovos bendražygių.

Jau beveik 50 metų, kai Juozas Branknis, kaip ir Vitoldas Sklėris, įstojo į pagrindinę Lietuvos Komunistų partijos gretas. Taip pat pusė šimtmečio sueina, kai Kunigiškiuose buvo įkurta pagrindinė komunistinė kuopelė.

Stasys Laurinaitis

tų varžybų nugalėtojai — tos pačios Akademijos "Miškininko" būrio studentai. Daug jėgos reikėjo vaikinams dvipūdės kilnojimo varžybose. Prizinėse vietose trys stipruoliai — A. Lapinskas (SSB "Raišgardas" — VISI), G. Mikelevičius (Vilniaus statybos technikumų būrys "Granitas"), R. Zemlauskas (Plungės statybos technikumų V. Rekašiaus būrys). R. Alekna



Kauno "Dinamo" sporto gaminių fabriko išleidžiamą produkciją noriai perka sporto organizacijos ir sporto mėgėjai. Gerą paklausą turi slidės, irklai, įvairūs įrenginiai gimnastikos pratimams, stalo teniso ir biliardo stalai, rogutės. Šie gaminiai keliauja į daugelį TSRS miestų, eksportuojami į užsienio šalis.

Prie Trakų ežerų stovyklaujantys geriausiai šalies akademinio irklavimo meistrai ir treneriai gerai atsiliepi apie šiais metais Kaune pagamintus naujos konstrukcijos irklus iš anglies audinio. Naujieji irklai lengvesni ir patvaresni. Grupės fabriko darbuotojų sukurtas naujos konstrukcijos irklų gamybos būdas pripažintas išradimu.

Nuotraukoje: Kontrolierė Rita Palaimaitė tikrina naujos konstrukcijos irklus iš anglies audinio.

## Saulėtuos Vairoviniuose miškuose

Paklajokime skambių kaip tyros versmės daina, ilgesingų tarsi žalių girios ošimas Pauliaus Širvio eilėraščių takais. Pasiklausykime tylos muzikos, pastovėkime "po mirgiuoju žvaigždynų šalmu". Nubraskime per viržynus anapus upės, "kur nusinešė saulę miškai". Išsities ten "aukšti vaivorykščių tiltai, pasitik mėlyna paukštė" ir pakvies į vaivorinius miškus. Atgims dvylika meilės pasaka.

Nežinau, ar braidžiojo po Žemaitijos tyrus poetas, ar skynė nukusias uogas nuo padūnavusių lapeliais nubirusio vaivorų krūmo, ar girdėjo iš grojančios pušies sukirstame kaime už Lūkšto ežero legendą apie žaviąją Vaivorą, kad ciklui apie šviesią ir tragišką meilę ("Ir nusinešė saulę miškai) pasirinko vietą vaivoriniuose miškuose. Pačiuose gražiausiuose, pačiuos pslaptingiausiuose.

. . . Žemaitės uogautojos pasakojau. Buvo Vaivora, skaišti kaip uoga. Ne vienam medžiokliui galvą susuko. Gal ir toliau vandronėms nebūtų buvę galo. Kai Vaivora paviliojo savo draugei jauniki, užsūrustino girių dievai, mėlyna uoga pavertė. Štai kodėl dabar uogautojams susisuka galva iki pusiaudienio po raistą pabraidžius, riešukais vaivorų — girtuoklių uogų suvalgius. Veikia būktai prakeiktosios Vaivoros kerai. Bet pirmykščio ryliaus galia išblėsusi ir negalinti pakenkti.

Pristatome spanguolės kaimynes — gražias, smagias uogas girtuokles — vaivorus. Mėlynių spal-

va pasidžiausias, geros spanguolės didumo, į kekes šakelėse subėgusias. Girtuoklių krūmelis kartais iki juosmens išbujoja ir pasiekia metro aukščio. Girtuoklės uoga ant minkštais kilimais iškloto raisto stalo — skanėstas brazduoliui strazdui, burbliui tetervinui ir pačiam Labanoro girios karaliui — variasparniui kurtinui.

Girtuoklėlė — vaivorėlė — sveikatos taurė vasarą ir žiemą. Ši raisto uoga turi citrinos, obuolių rūgščių, vitamino C. Šiaurėje sunkiamos girtuoklių sultys, daromi džiovintų uogų antpilai, vitaminiškai koncentratui nuo skorbuto. Čia girtuoklė vadinama "žyraja uoga".

Gi Šiaurės Amerikoje girtuoklė — mėlynoji uoga (Blueberry) ir keroja šalia sodo aviečių. Mat, šiuose kraštuose laukinis girtuoklės uoga krūmis sukultūrintas ir dera didžiulėmis kekėmis.

Išsiaiškinkime ir girtuoklės bur-tus. Liaudyje mano: prisivalgius girtuoklių apsvaigstoma, kaip nuo taurelės stipraus vyno ar ruginės naminės — "labanorinės". Tikruomoje to nėra. Girtuoklės dažniausia auga šalia svaiginančių kvapų skleidžiančių raisto augalų gailių. Nuo jų uogautojams ir apsvaigsta galva.

. . . Girmoje — rudo. Vaivorų lapeliai nusidaržė švelnia rožine spalva ir dega iki pat saulėlydžio. Paliekame raistų šalį su savo burtais, kur poeto Pauliaus Širvio žodžiais tariant: "Nulingavo, nusinešė saulę tolimi vaivoriniai miškai". **Leonardas Grudziņskas**

## Šiauliuose



Nuotraukoje: Vilniaus gatvė, skirta pėstiesiems.

## ATKERŠIJO . . .

Neseniai Širvintų rajono liaudies teismas nuteisė V. Kuklį už tai, kad šis praėjusių metų rudenį padegė Dzeržinskio kolūkio daržinę su pašarais. Bylos nagrinėjimo procese paaiškėjo, kad traktorininkas V. Kuklys tai padarė tyčia, norėdamas atkeršyti ūkio administracijai.

Kolūkis žiemos metu liko be pagrindinės pašarų bazes ir turėjo maždaug 15000 rublių nuostolių.

Padegimo bylų tyrimas susijęs su dideliais sunkumais dėl suprantamos priežasties: ugnis sunaikina viską. Daiktinių įrodymų, tiesioginių įkalčių lieka labai mažai arba visai nelieka.

Atlikti tardymą buvo pavesta Vidaus reikalų ministerijos ypatingai svarbių bylų tardytojui milicijos kapitonui V. Vilkeiui. Kruopštaus tyrimo metu buvo dar kartą įrodyta, jog neišaiškinamų nusikaltimų nebūna. Tardytojas žingsnis žingsniu

po žingsnio, sunkiai ir sudėtingai, bet artėjo prie tiesos. Priremtas neginčijamų įrodymų, V. Kuklys pagaliau prisipažino.

Pasirodo, jis pasirinko Juodelių kaime toli nuo jo namų esančią medinę daržinę, pasidarė padegimo įtaisą. Visą V. Kuklys buvo apgalvojęs, apskaičiavęs, išskyręs tai, jog už padarytą piktadarbę teks anksčiau ar vėliau atsakyti.

V. Kuklys Dzeržinskio kolūkyje pradėjo dirbti 1980 m. traktorininku. Savo pareigas atliko prastai, neprižiūrėjo technikos, darė pravaikštas, užtat kolūkio valdybos ne kartą baustas drausminio poveikio priemonėmis, svarstytas draugiškajame teisme. Grubiai elgėsi su bendradarbiais, ūkio specialistais. Dėl apsileidimo dažnai neišdirbdavo nustatyto darbo dienų minimumo, neprižiūrėjo ir savo namų.

V. Kuklio nusikaltimas sukėlė

## ĮMONĘ PUOŠIA . . . ĮRENGIMAI

"Vilniaus" baldų kombinatas, pradėjęs antrąjį savo biografijos šimtmetį, įsikūrė pramoniniame sostinės rajone, kur želdynams, rodos, ir vietos nesurastum. Tačiau įmonės vadovybė, jos ilgametis direktorius Vaclovas Čepas nusprendė, kad svarbiausias uždavinys — sudaryti kolektyvui kuo geresnes darbo ir poilsio sąlygas. Į talką gamybininkai pasikvietė dailininkus — pramoninės estetikos specialistus. Darbo dizaineriams netrūko. "Vilniaus" kombinatas — didžiausia baldų gamybos įmonė Pabaltijyje — garsėja ne tik puikiai produkcijs, bet ir labai našiomis automatinėmis linijomis, moderniais įrengimais. Tačiau galinga technika ne visada džiugina akį. Todėl dizaineriai pasistengė, kad techniškai puikūs, bet iš pažiūros skurdoki gamybiniai įrengimai kuo greičiau virstų savotiška cechu dekoracija. Dabar painūs, išraizgyti vamzdynai, galingos mašinos bei automatai tapo įmonės puošmena.

Ištyrus darbo sąlygas, gamybos technologiją bei kombinato galimybes, dailininkai paruošė specialų visos įmonės sutvarkymo projektą. Daugiausia dėmesio jie skyrė cechams, kur net sienų spalva daro didžiulę įtaką žmonių nuotakai, o kartu — ir darbingumui. Dailininkai ir psichologai parinko "ramius", nevarginančius dažus, patarė, kaip geriau išdėstyti kai kuriuos įrengimus erdviose cechuose.

Dabar visose kombinato gamybinėse patalpose sumaniai pertvarkytas darbo vietų apšvietimas, ventiliacija. Budrios fotoelementų "akys" tuoj pat sureaguoja, jei žmogus perdaug priartėja prie įrengimų. Ant grindų ne tik drožlės nesuras, čia net dulkelė nenukrenta. Jas kruopščiai surenka specialūs įrengimai.

Gamybos aprūpinimas sudėtingiausiais įrengimais, daugybe prietaisų ir mechanizmų, naujų technologinių procesų atsiradimas neišvengiamai didina nuovargį. Todėl dizaineriai pasirūpino ne tik suderinti žmogaus ir mašinos darbą, bet ir sudaryti sąlygas darbininkui išsiblaškyti pertraukų metu. "Vilniaus" kombinato cechuose įrengtos mažos kavinių ir valgyklos, sveikatos kambariai, tylūs ir jaukūs poilsio kampeliai. Savo nuovargį darbininkai "palieka" geros nuotajkos kambariuose. Atsipalaiduoti ir pailsėti čia jiems padeda psichologai ir aplinka — patogūs minkšta-

visuotinę pasipiktinimą. Ūkio dirbantieji išrinko visuomeninį kaltintoją, kuris dalyvavo nagrinėjant bylą.

Išstatymas sako, jog tyčinis valstybinio ar visuomeninio turto sunaikinimas arba sužalojimas, padarytas padegant ar kitokiu visuotini pavoju būdu, arba sukėlus žmonių aukų ir kitokias sunkias pasekmes, — baudžiamas laisvės atėmimu nuo 3 iki 10 metų.

Liaudies teismas, pripažinęs V. Kuklį kaltu, nuteisė jį septyneriems metams laisvės atėmimo sustiprinto režimo pataisos darbų kolonijoje. Taip pat priteisė pilnai atlyginti gaisro metu padarytą materialinę žalą. Lietuvos TSR aukščiausiasis teismas nuosprendį paliko galioti.

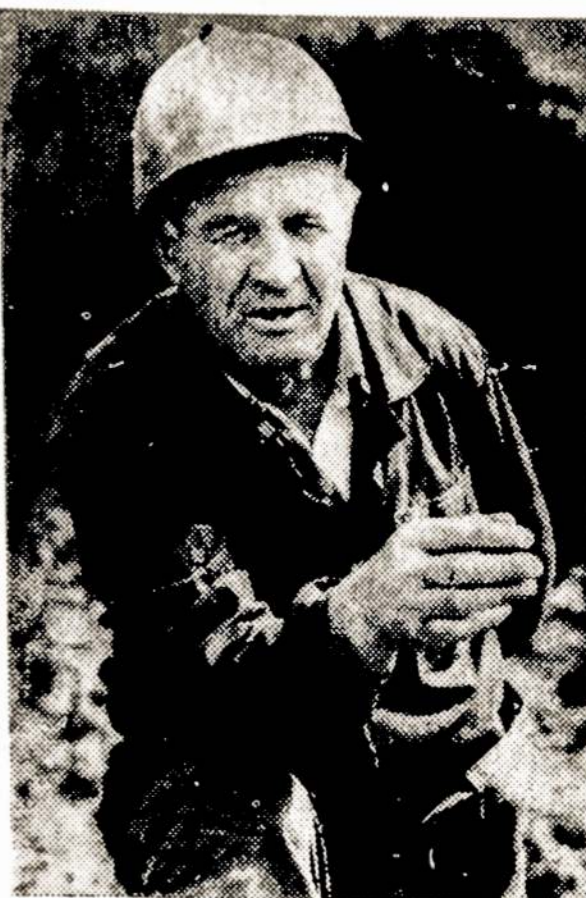
**Justinas Pupka**

Širvintų rajono prokuroras

suoliai, muzika, skaidrės. Harmoningas darbo bei poilsio kaitaliojimas padeda visą dieną būti žvaliam.

Pertvarkius įmonę, smarkiai išaugo jos prestižas — dabar "Vilniaus" baldų kombinatas gamybos kultūros atžvilgiu tapo viena pavyzdinių įmonių Tarybų Sąjungoje. Siuolaikinės technikos diegimas, gamybos procesų automatizavimas ne kiek nesumažino žmogaus vaidmens gamyboje. Jis liko pagrindiniu gamybos organizatoriumi, nuo kurio priklauso jos eiga ir kokybė. Todėl baldų kombinato vadovybė nuolat rūpinasi, kad žmogų visada lydėtų gera nuotaika ir savijauta, kad jis didžiutąsi įmone, kurioje dirba.

**Grazina Liukaitytė**



Nuotraukoje: Garsus Mažeikiuose žmogus — Naftos gamyklos statytojas Zenonas Jonaitis. Už puikų darbą jam šiemet suteiktas garbingas Socialistinio Darbo Didvyrio vardas.

## ĮKURTUVĖS KOLŪKYJE

Sparčiai augančią Mažeikių rajono "Tarybinės Žemaitijos" kolūkiu centrinę Ukrainų gyvenvietę neseniai papuošė originalus statinys. Čia baigti statyti nauji kultūros namai — vieni gražiausių rajone.

Ukrainų gyvenvietėje, kuriai jaukumo ir žavesio teikia pratekanti Varduva ir Kvistės upelis, įkurtuvės tapo įprastos. Jau nusidriekę išstas Alytuje gaminamų gyvenamųjų namų kvartalas, taip pat statomi daugiabučiai ir vienbučiai individualūs namai. Gyvenvietėje susiformavo aštuonios gatvės. Žemdirbių patogumui pernai pastatyti vaikų darželis ir pirtis.

— Įkurtuvių pas mus ir toliau daugės, — sako kolūkiu pirmininkas Kęstutis Bekeris. — Ateinančiais metais iš ūkio lėšų pradėsime naujo prekybos centro su valgykla statybą, išplėsime felčerių punktą, įrengsime patalpas buitinių paslaugų darbuotojams, o senąsias mechanines dirbtuves pertvarkysime į sporto ir sveikatingumo centrą.

## STATYBININKAMS RENGTI

Trijų specialybių statybininkus — tinkuotojus dažytojus, stalius dailides ir šaltkalvius santechnikus specialiai ruoš tarpkolūkinėms statybos organizacijoms ir ūkiams nauja Kelmės profesinė technikos mokykla.

Mokyklą, kurios sąmatinė vertė viršija tris milijonus rublių, sudaro visas kompleksas statinių. Mokomajame korpuse vienu metu galės mokytis 630 moksleivių.

Vilniaus 1984 m. spalio 23 d. SKLV





Kartu su Naftos gamykla auga ir Siaurės Lietuvos miestas Mažeikiai. Kasmet čia pastatoma po penkiolika ir daugiau namų. Neseniai duris atvėrė prekybos centras, kino teatras, vaikų darželis. Nuotraukoje: Naujasis Naftininkų mikrorajonas Mažeikiuose.

## Išpūdis iš Lietuvos

[LIGONINĖSE]

Kuo ne kuo, bet sveikatos apdrauda Lietuvoje žmonės gali džiaugtis. Susirgo, suskandėjo galva ar pilvas — gydytojas dykai. Nori kreipkis į kliniką — durys atviros dieną ir naktį. Reikia gulti ligoninėn — gulk, nekaštuos nė kapeika. Reikalinga greitoji pagalba — paskambink ir kaip mat pribus. Ne taip, kaip čia pas mus Amerikoje, gydytojas pačiupinėjo tavo kūną ir mokėk jam apie dvidešimt ir daugiau dolerių. O jeigu reikia gulti ligoninėn, oi oi!

Tačiau Lietuvos žmonės to labai įvertina. Girdi, pas jus Amerikoje kaštuoja pinigai, bet ir gydymas geresnis, ir gydytojai kvalifikuotiškesni, ir vaistai efektyviškesni, ir ligoninės moderniškesnės. Žinoma, ne visi taip sako, bet ne iš vieno teko taip girdėti.

Esu Amerikoje gulėjęs dvi savaites ligoninėje, turėjęs operaciją, daug kartų lankęsis ligoninių klinikose, pas gydytojus. Lietuvoje taip pat. Kai lankiausi 1969 metais, Kauno klinikinėje ligoninėje išbuva tris dienas, kur pasitikrina sveikatą. 1976 metais Druskininkuose pasigavau sunkią slogą tokią, kad turėjau kreiptis pas gydytoją. Šį kartą, kai lankiausi, buvau Vilniuje nuvykęs į Antakalni ligoninę aplankyti savo bičiulio reemigranto Juozo Petrusevičiaus, Panevėžyje miesto šeimnininkai aprodė neseniai pastatytą vaikų limpamų ligų ligoninę, klinikas. Rodos, galiu palyginti ar Amerikos ligoninės moderniškesnės už Lietuvos, ar gydymas Amerikoje geresnis negu Lietuvoje, ar gydytojai amerikiečiai kvalifikuotiškesni už lietuvius Lietuvoje. O kalbant apie vaistus — neturiu supratimo. Apie juos žodis priklauso gydytojams, o ne man.

Jau 1969 metais, pasitikrindamas sveikatą Kauno klinikinėje ligoninėje pastebėjau, jog nė truputį neprastesnė už Chicagoje ligoninę, kurioje man teko gulėti dvi savaites. Tikrino mano sveikatą gydytojas J. Ragaišis ir nė truputį ne prasčiau už amerikiečius gydytojus, gal dar daug stropiau. Kai 1976 metais Druskininkuose buvau pasigavęs neapsakomai sunkią slogą, pakako vieną kartą pasikonsultuoti pas gydytoją, nuo kažkokių lašų ir skystimėlio kaip mat atslūgo krūtinėje skausmai, liovėsi kosulys, nustojo varvėjusi nosis.

Šį kartą, kai lankiausi, apsirgus mano bičiuliui reemigrantui Juozui Petrusevičiui lengvuojū insultu, pasisiūliau jo žmonai Filomenai, kad ir mane pasiimtų, kai vyks ligoninėn lankyti savo vyro. Žino-

ma, norėjau aplankyti sergantį bičiulį, bet dar labiau norėjau pasižvalgyti ligoninėje.

Nuvykome į Antakalnį troleibusu. Pakako išlipti iš troleibuso ir vartus įeiti į ligoninės teritoriją tuoj pastebėjau, jog čia teritorija ne biznio didžiulio pastato gydyti ligoniams, o ligoninės pilna ta žodžio prasme. Priešais didžiulius ligoninės korpusus nedideliame parkutyje matėsi suoleliai ligoniams pasisėdėti, takeliai pasivaikščioti, nedideli staleliai pažaisti šaškėmis bei šachmatais. Pačioje ligoninėje balta spalva dažyti koridoriai, švara, rimtis lygiai kaip Amerikos ligoninėse; telefonai paskambinti į miestą ar į kur kitur. Kai keltuvu užsikėlėm, nepamenu į kurį aukštą, koridoriuje pilna durų į ligonijų kambarius.

Nuostabiausia buvo, bičiulis Juozas visiškai nebuvo panašus į ligoninį. Radom jį išėjusį iš kambario su atėjusiais jį lankyti draugais ir balkonėli. Žmogus buvo linksmas, juokavo. Teaimanavo tik, kad gydytojai nenori paleisti iš ligoninės. Ir šnekantis išsišnekejom, jog lengva Lietuvoje patekti į ligoninę, bet iš jos išėiti nėra lengva. Gydytojai išleidžia tik tada, kai esti tikri, jog ligonis visiškai sveikas.

Nuostabiausia ir įdomiausia buvo, kai nuvykau į Panevėžį ir miesto šeimnininkai, meras Kačkus ir kiti, aprodė neseniai pastatytą limpančiomis ligomis sergantiems vaikams ligoninę. Įdomiausia buvo dėl to, kad Chicagoje tolygios paskirties ligoninėje prieš daug metų mirė mano duklė, susirgusi meningitu. Čia tokių ligonijų vaikų irgi matėsi. Jie čia buvo rimtai izoliuoti kiekvienas atskirame erdvime už stiklinių durų kambarėje. Bet jie nebuvo palikti kentėti vieni. Su jais drauge buvo izoliuotos, kad vaikas nenuobodžiautų, jų motinos. Čia nebuvo palatų keliems vaikams gulėti. Lengvesnėmis ligomis sergančius vaikus, taip pat gulinčius atskiruose kambariuose už stiklinių durų, lankė slaugės, galėjo gydytojo leidimu lankyti ir lankytojai.

Patį ligoninę stebėtinai moderniška savo paskirčiai, švara stulbinanti žmogų. Vargu ar kita tokia ligoninė yra Lietuvoje, vargu ar yra ir Amerikoje.

Ligoninė skirta aptarnauti ne tik Panevėžio mieste susirgusius vaikus, skirta aptarnauti visame rajone susirgusius. Tam tikromis neeilinėmis ligomis susirgę vaikai atvežami į ligoninę netgi iš kitų tolimų rajonų. Ir visa tai dykai, tėvams nekaštuoja nė kapeika.

S. J. Jakubka

## Pasidairius po Lietuvos kaimus

— Apie pusantro tūkstančio tonų bulvių pristatė į valstybės aruodus Kauno rajono Zapyškio kolūkio žemdirbiai. Tai 400 tonų daugiau negu buvo planuota. Kolūkis turėjo bulvėmis apsodinęs 210 ha.

— Didelę patirtį auginant cukrinius runkelius yra sukaupe Kapsuko rajone Černiachovskio kolūkio žemdirbiai. Ir šiemet jie išaugino labai gerą šios techninės kultūros derlių — po 450 centnerių šaknų iš hektaro. Tai vienas geriausių rodiklių rajone ir respublikoje.

— Klaipėdos rajono "Veiviržo" kolūkis gamina ir parduoda valstybei tik aukštos kokybės produkciją. Šiais metais visas parduotas pienas buvo pirmos rūšies, beveik visas — atšaldytas. Vien tik už tai kolūkis papildomai gavo daugiau kaip dvylika tūkstančių rublių pajamų.

— Kapsuko rajono centrinė Padovinio kolūkio gyvenvietė puošiasi naujais statiniais. Beveik trisdešimt gyvenamųjų namų čia iškilę šiame penkmetyje. Nauji gyvenamieji namai, valgyklos, vaikų lopšeliai-darželiai vienuoliktą penk-

### ŽEMDIRBIŲ UŽSAKYMU

Iki šiol Mažeikių statybos tresto žmonės statė naftos perdirbimo gamyklą, gyvenamuosius namus ir kitus visuomeninės paskirties objektus ne tik Mažeikiuose, bet ir Akmenėje.

Dabar jie padeda ir rajono žemdirbiams. Žemaitės kolūkyje pradėta žemės ūkio technikos gamybinės bazės statyba, kurios vertė viršija milijoną rublių. Ją sudarys dirbtuvės 75 mechanizmams, kombainų ir automašinų garažai, plovykla, kiti objektai.

Kirovo kolūkyje tresto žmonės stato mineralinių trąšų sandėlius su aikštelėmis, žemės ūkiui skirtų

mečio metais iškilę M. Melnikaitės, I. Laukaitytės, "Ąžuolo" ir kituose rajono ūkiuose.

— Lazdijų rajono "Svyturio" kolūkyje kaupiamosioms, grūdinėms ir pašarinėms kultūroms šiemet sudarė daugiau kaip 1,200 hektarų. Artojams iki spalio 15 dienos už kiekvieną kokybiškai suartą hektarą mokėjo po rublį papildomo atlyginimo.

— Kaišiadorių sodininkystės tarybinį ūkį šefuoja Kauno A. Sniečkaus politechnikos instituto cheminės technologijos fakultetas. Ir šį rudenį čia talkino per 300 studentų: raškė obuolius, skynė aronijas, daugino serbentų vaiskrūmius.

— Alytaus rajono "Saulės" kolūkio žemdirbiai šiemet pagamino daugiau kaip 360 tonų kombinuotojo siloso.

— Per aštuonis šių metų mėnesius Kauno rajono Zapyškio kolūkis pieno gamybos planą įvykdė 110 procentų, valstybei pardavė 95 procentus pirmarūšio pieno. Mėsos gamybos paruošų planas įvykdytas 119 procentų.

Paruošė S. J.

lėktuvų pakilimo ir nusileidimo takus. Be to, trestas šiemet pradės remontuoti "Jaunosios gvardijos" kolūkio mechanines dirbtuves, baigs "Žemės ūkio chemijos" rajoninio susivienijimo bazės pirmosios eilės statybą. Sigitas Skabeikis

### GALI ĮSIGYTI VIETOJE

Nuo daugelio būtinųjų rūpesčių Kapsuko putliųjų verpalų fabriko darbininkus išlaisvino čia įsteigtas kompleksinis paslaugų punktas. Neišeidamos už imonės vartų, jos dabar gali ne tik pataisyti batus, atiduoti drabužius cheminiam valymui, bet ir dailiai susišukuoti, įsigyti daržovių, mėsos produktų, įvairiausių konditerijos gaminių.

## Atviras laiškas "Vilnies" redakcijai

Gerb. draugai:

Pas mus dypukai reorganizuoti neseniai parapijinėje salėje turėjo lietuviams skirtą viešą rinkiminį mitingą. Net per du sekmadienių mitingą garsino kunigas bažnyčioje, o jie kasdien vakarais vaikščiojo pas lietuvius pakiamais kviesdami būtinai dalyvauti mitinge, restoranėlyje turėjo ant sienos pakabinę transparentą su užrašu: "Ateikite pasiklausyti, kodėl reikia balsuoti už prez. Reaganą". Visur pasakojo, kad atvyks žymus lietuvis kalbėtojas iš Chicago.

Tą dieną ir aš nuklampoju pasiklausyti, ką gi tas "žymus lietuvis kalbėtojas iš Chicago" pasakys. Kai nuėjau, beveik apstulbau. Mano nuostabai, salėje buvo žmonių, bet nebuvo prisigrūdusi svieto kaip nekartą yra tekę matyti jų mitinguose. Nejaugi dypukai pradeda ateiti į protą, ėmiau galvoti. Atsėdau šalia dviejų nepažįstamų vyrų ir užgirdau, jie šnekasi:

— Kietojasi prieš Tarybų Sąjungą, tarytum ją sugriaus, o kai atvyko Gromikas pasikvietė į Baltuosius rūmus pabaliavoti.

— Jam svarbiau gelbėti Palestinos žydus, o ne pavergtos tautos, — vyras šnekėjosi.

Tuo tarpu prie prezidiumo stalo

atsirado, matyt, mitingo pirmininkas ir paprašė publiką nusiraminti. Po valandėlės pristatė tą "žymų lietuvių kalbėtoją iš Chicago". Šis akimis permetė nepilną žmonių salę, žvilgtelėjo į ant stalo paklotą savo kalbos konspektą ir ėmė pasakoti, kad šiemet Amerikos prezidento rinkimai yra lemiami rinkimai ne tik šiai šaliai, o ir visam pasauliui, ypač lietuviams išsiviams, sunerimusiams dėl pavergtos tėvynės likimo. Žmogus kalbėjo gražia lietuviška tarpe, imponuojančiai jog Reaganas vienatinis iš Amerikos visų buvusių prezidentų, kad taip atvirai yra nusistatęs prieš tautų pavergėjus rusus, maskolius. O kai pradėjo pasakoti, jog už Reaganą reikia balsuoti jau vien tik dėlto, kad Chicago Halsted stryto bolševikai ragina balsuoti už demokratų kandidatą Mondalę, girdi, supraskite ką noriu pasakyti.

— Nė bieso nesuprantu, — šalia manęs sėdintis žmogus pašnibždėjo savo kaimynui, o šis:

— Nuo bolševikų bėgom Vokietijon, jeigu Mondalę laimėtų, gali ateiti laikas, kad reiktų bėgti į Michigano ežerą pasiskandinti, nes pasaulyje nebebūtų vietų kur bėgti.

Nuaklėta 10 psl.

Atkelta iš 79 pusl.

— Ne nuo bolševikų bėgom. Bėgom nuo karo, — šalia manęs sėdintis atšovė.

Ką jie daugiau šnibzdėjosi, neužgirdau. Tik kai pasibaigė mitingas ir žmonės ėmė skirstytis iš salės, kiemelyje pamačiau, kad tie du vyrai tebesiginėja:

— Jeigu Reaganas laimėtų rinkimus, taip, tada prisieitų bėgti, — šalia manęs sėdėjęs žilys anam pasakojo, — nematai, kad Reaganas ruošiasi karui?

— Brolyti, — antrasis, lyg pašaipiai, — jeigu kiltų trečias pasaulinis karas, nebereiktų nuo jo bėgti, sudegtumėm kaip mat vietoje nuo branduolinių bombų.

— Vadinas, tau geriau sudegti vietoje negu atėjus bolševizmui likti gyvu?

— Sneki kaip durnas, — antrasis pyktelėjo ir abu iš kiemelio išėjo vis tebesiginėdami.

Tarp stovinėjančių kiemelyje nemačiau nė vieno pažįstamo žmogaus. Napatogu buvo tarp jų maišytis, bet nesuvaldydamas noro ką nors užgirsti, nesiskubinau iš kiemelio pasišalinti, klausiausi ištempeš ausis, ką žmonės šneka.

— Gerai kalbėjo, — užgirdau, matyt, jau pensininkas pasakojo tokiems pat senyvo amžiaus savo dviems kolegoms, sustojęs prie tvorelės, — bet nepasakė, kaip Reaganas nuskriaudė mūsų Medicare, nepasakė, kad dabar žmogus apsirgęs gali išeiti ubagais.

— Tai kas čia tokio, kad nepasakė, — kitas prie jo stovintis ėmė lyg juokauti, — bet gražiai agitavo, kad reikia balsuoti už Reaganą.

O klebonijos pasienyje užgirdau būrelį šnekantį:

— Iš balsavimo už Reaganą išeis taip, kaip išėjo Chicagoje marquetteparkiečiams iš balsavimo už žydą kandidatą miesto mero vietai.

Buvo įdomu iš šalies pasiklausyti šitų žmonių nuomonių, jų šnektų, samprotavimų apie prezidento rinkimus. Nė truputį nesigailiu, kad buvau nuėjęs į tą dypukų reorgu sušauktą lietuviams skirtą viešą rinkiminį mitingą. **Skaitytojas**

## Kultūrietės įteikė "Vilniai" \$256 paramos

Spalio 7 d., Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugija suruošė "Vilnies" paramai banketą. Bankete dalyvių buvo nepersidėjęs, bet sukelta gražios paramos laikraščiui. Prie to reikalo prisidėjo pažangiųjų rusų moterų organizacijos atstovės ir Amerikos-Sovietų Draugiškumo Chicago taryba. Viso rusų ir minėtos tarybos organizacijos atstovės ir Amerikos-Sovietų Draugiškumo Chicago taryba. Viso rusų ir minėtos tarybos atstovų buvo 11 asmenų. Jie įteikė rengimo komitetui "Vilnies" paramai \$75. Taipgi apdovanojo rengimo komitetą, kad jis įteiktų "Vilniai" šie asmenys: Helen Pajūnienė \$20, St. Adomaitis \$20, A. Dočkienė \$10, A. Butkis \$10, M. Marquardt \$10, kas ir sudarė dovanų \$145. Pridėjus iplaukas nuo parengimo \$111, tad viso įteikta \$256.

Draugijos pirmininkė A. Vaitkienė pasveikino dalyvius ir pristatė vesti tvarką Estelle Bogden. Pirmausia pristatyta draugijos sekretorė J. Marazienė. Ji sveikino dalyvius ir paaiškino renginio svarbą. Vėliau pristatytas S. J. Jokubka. Jis plačiau palietė šių dienų įvykius pasaulyje ir ragino visus dalyvauti būsimose prezidentų

Banketo Dalyvė

## St. Petersburg, Fla.

### LLD DRAUGIJOS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Spalio 13 d. įvyko St. Petersburg, Fla., Lietuvių Literatūros Draugijos narių susirinkimas. Susirinkimą atidarė pirmininkas S. Kuzmickas, sekretorė Bronė Vaitkienė perskaitė praėjusio susirinkimo protokolą, finansų sekretorė Elena Sarkiūnienė davė finansų raportą, išdinininkas Juozas Vaitkus su jos raportu sutiko.

Siame rinkime buvo renkami vajininkai. Povilas Alekna sutiko būti "Laisvės" vajininku. "Vilnies" vajininkė susirinkime nedalyvavo. Nutarta paklausti, ar ji pasiliks šiemet metams vajininke. Po susirinkimo S. Kuzmickas paklausė J. Andriulienės ar pasiliks vajininke. Gavė atsakymą, jog ne. Ateinanti susirinkimą turėsime išrinkti "Vilnies" vajininką.

Pasibaigus susirinkimo rutinai pavalgėm pietus. Žinių pranešėja Aldona Alekniene pranešė, kad Stasys Vaineikis iš Binghamton, N. Y., atvyko žiemą praleisti pas mus Floridoje. Daugiau svečių-turistų iš toliau dar nėra.

Šį kartą choras padainavo Happy Birthday Irmal Shultz ir Stellai Daraškai. S. Kuzmickas padainavo dvi dainas: "Jau krinta lapai" ir "Kai aš augau prie Nemunelio". Jonas Mileris pasakė gražią kalbą. Be to, choras padainavo dar penkias dainas. Publikai labai patiko.

Pasibaigus programai, pirmininkas padėkojo choristams, mokytojai Elenai Janulytei, gospadinėms V. Kuzmickienei, Helen Siauarienei ir Stellai Daraškai, publikai už atsilankymą.

### LIGONIAI

Sunkiai susirgo choristės Millie Repečka ir Vera Bunkienė. Dar vis tebeserga R. Janulis, V. Thomas. Sunkiai susižeidė Helen Habala. Juozui Dobrov bus padaryta operacija. Kas tai netvarkoje su jo gerkle.

Linkiu visiems greitai pasveikti. **S. K.**

## Pasimokejo už laikraštį ir gražiai parėmė

Kultūričių susirinkime spalio 16 d. sutikau drg. Stell Chapas. Ji apgailestavo, kad negalėjo dalyvauti spalio 7 d. bankete, tai abu su Antanėliu įteikė \$10 "pabaudos" ir pasimokėjo už laikraščio prenumeratą. Viso įteikė \$22.

Graži pabauda. Jei taip padarytu visos narės, kurios neatsilankė į tą "Vilnies" naudai rengtą banketą, tai būtų graži parama "Vilniai".

Nuoširdus dėkui drg. Chapams už paramą. **Vilnietė**

## Grįžo iš atostogų

"Vilnies" vietos žinių redaktorė Julija Marazienė pastaruoju laiku pergyveno skaudų smūgį, mirus jos mylimam vyrui Mykolui Marazui. Nežiūrint visų skaudžių pergyvenimų, ji rankų nenuleido. Atliko organizacinius darbus ir redakcines pareigas.

Daug ir rūpestingo darbo įdėjo prie paruošimo straipsnių apie buvusius ir dabartinius pažangaus judėjimo darbuotojus būsimam "Vilnies" 65 metų jubiliejiniam albumui. Baigusi savo darbus buvo išvykusi vienai savaitėi poilsio pas savo asmeninę drg. Oną Newcom, Lacon, Ill.

Spalio 16 d. įvyko Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos susirinkimas, kur protokolų sekretorė yra Julija. Buvo manyta, kad teks susirinkimą laikyti be sekretorės, bet lygiai 12 val. atvyko Julija tiesiog iš Lecon, Ill., ir atliko savo pareigas. Kiek žinau, Julija yra eilės organizacijų sekretorė ir, nežiūrint kokios nesėkmės ją lydi, ji visuomet atvyksta į susirinkimus ir laiku.

Užklausus, kaip praleido tą savaitę pas draugę, sakė labai puikiai ir gerai pailsėjo, dabar vėl stosi į darbą, nes be kitko ji per eilę metų dirba "Vilnies" vajuose. Tad reikia tikėti, kad ir šiais metais ji stosi į vajininkų eiles.

Buvo smagu ją matyti puikiai nusiteikusią. **Nellie De Schaaf**

## "Vilnies" \$20,000 fondas

Nuo 1984 m. rugpjūčio 31 d. ligi spalio 12 d. įplaukė šios aukos:

- \$100.00**  
JESSIE VESELY — Lombard, Ill. atminimui jos vyro Frank Vesely kuris mirė rugpjūčio 16 d.
- VIOLET TRASK — San Leandro, Cal. atminimui jos vyro Alex Trask, kuris mirė rugsėjo 7 d.
- \$75.00**  
CHICAGO COUNCIL FOR AMERICAN-SOVIET FRIENDSHIP — Chicago, Ill.
- \$55.00**  
ANNA BERNAT — Los Angeles, Cal.
- \$50.00**  
KONSTANCIJA THOMAS — Johnson City, N. Y.
- \$27.00**  
P. ŠLAJUS — Chester, Pa.
- \$20.00**  
HELEN PAJŪNAS — Highland, Ind. Sveikinimas "Vilnies" 65-tą sukaktį.
- WILLOW SPRINGS DRAUGAS — Willow Springs, Ill.
- P. ir A. MASUKAI — Johnson City, N. Y.

## Pasisvečiavau pas brightonparkietes

Buvau pakviesta asmeninių draugų būti jų viešnia ir su jais dalyvauti Brighton Parko Lietuvių Moterų klubo 50 metų jubiliejiniame bankete spalio 14 d. Dariaus Girėno salėje. Prisipažinsiu, kad tai pirmą kartą teko dalyvauti minėto klubo renginyje.

Mane domino tai, kad prisirinko apie 150 dalyvių. Daugumoje klubo narės, senyvos moterys. Keletas jų ėjo keturių ramsčių pagalba, taipgi nemažas skaičius nešėsi lazdeles, kad apsisaugotų nuo kritimo.

Visos gražiai susėdo prie stalų, o rengimo komisija apdovanojo visus dalyvius auksinės spalvos lapeliu, kuris vaizdavo 50 metų klubo auksinį jubiliejų.

Dalyvių nuotaika buvo puiki. Visos tarp savęs tęsė pokalbius ir nesigirdėjo nusiskundimų senatvei ir negalėjimu dalyvauti susirinkimuose dėl senyvo amžiaus, kaip kad dažnai tenka girdėti nusiskundimų tarp kitų draugijų.

Po vaišių grojo muzika ir kas mėgo gražiai pasišoko. Smagu matyti lietuves moteris taip gražiai atžymint savo klubo jubiliejų.

Esu dėkinga už pakvietimą į puikų ir vaišingą banketą. **J. U.**

### ESTELLE STRONG DESERTS CHICAGO

Estelle Strong, daughter of the late Mrs. Simanuskas, of Downer's Grove, Ill. left Chicago Oct. 24th. She has rented a condominium in Sun City, Arizona and will spend six months there on advice of her doctor.

She is very enthused about the condominium and the surroundings, and hopes to meet some of her old former Chicago friends, who are now residing in Arizona, as Della Reuther of Phoenix, Az. and others.

Estelle's address until April 25, 1985 is:

10807 Kelso Drive  
Sun City, Ariz. 85351

Nellie De Schaaf

- \$15.00**  
ALBINA JACOBSON — Detroit, Mich.
- \$12.00**  
ANTANINA BUTKIS — La Grange, Ill.
- \$10.00**  
ANNA CHEPULIS — Brooklyn, N. Y.
- HELEN PAJUNAS — Highland, Ind.
- SOPHIE BAUBLIS — Willow Springs, Ill.
- SOPHIE PINTO — East Chicago, Ind.
- A. DOČKIENĖ — Cicero, Ill.
- MARTHA MARQUARDT — Chicago, Ill.
- MILLIE TOMAŠIŪNIENĖ — Miami, Fla.
- HELEN TRUSK — Chicago
- MILLIE REPEČKA — Kenneth City, Fla.
- \$3.00**  
ALICE PAULIUKAS — Chicago
- Dabar įplaukė ..... \$ 587.00
- Nuo anksčiau ..... 629.00
- Viso ..... \$1,216.00
- Ačiū visiems už paramą — ADM.

1984 lapkričio 8

## KATALIKŲ "DRAUGUI" IŠKĖLĖ BYLĄ

Laikraščio "Vienybės" rugsėjo 15 d. laidoje V. Zalatorius rašo, kad buvęs "Draugo" redaktorius Jonas Soliūnas iškėlė bylą "Lietuvių katalikų spaudos draugijai", kuri leidžia šį dienraštį, ir jos atstovams, o taip pat ir Tėvams marijonams, kad ji neteisėtai atleido, nesilaikant žodinės sutarties.

Pusantrą milijono dolerių civilinis ieškiny, įregistruotas Cook apskrityje, kurioje yra Chicago, teisme rugpjūčio 15 d. Be jau minėtų Illinojuje inkorporuotų organizacijų, atstovais dar išvardinti asmeniškai Tėvų marijonų provincijolas kun. V. Rimšelis, vyriausiasis redaktorius kun. P. Garšva ir "Draugo" administratorius kun. P. Cibulskis. Ieškovas "Drauge" dirbo nuo 1981 m. sausio ėiosios iki 1982 m. kovo 23-ėiosios dienos.

Ieškinyje skundžiamasi, kad dėl atsakovų veiksmų ieškovas nepataisomai nukentėjo, nes prarado geriau apmokamą darbą, profesinį vardą, taip pat kolegų ir visuomenės pagarbą. Be to, ieškovas teigia, kad kun. Rimšelis "Chicago reporterio" 1984 m. balandžio laidoje jį neteisėtai pavadino KGB agentu. V. Zalatorius "Vienybėje" rašo.

## PASKUTINIS PRIMINIMAS EX MAINIERIŲ KLUBO NARIAMS

Šiuomi dar kartą ir paskutinį primenu, kad Ex Mainierių Draugiško klubo narių susirinkimas įvyks lapkričio 17 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje. Šis susirinkimas bus šiais metais paskutinis. Tad prašome narių, kurie dar nepasimokėjote duoklių, atsilankyti ir pasimokėti, kitaip nustosite nario teisių.

Prie progos noriu priminti, kad praeitame susirinkime davė pažadą J. Pateckas ir A. Litvinas paruošti vaišes, kurios bus teikiamos pager-

## SKAITLINGAS KULTŪRIEČIŲ SUSIRINKIMAS

Spalio 16 d. įvyko Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas. Smagu pažymėti, kad narių atsilankė gražus skaičius.

Draugijos pirmininkė A. Vaitkienė atidarė susirinkimą ir vedė tvarką.

Sekretorė J. Marazienė perskaitė praeito susirinkimo protokolą, kuris priimtas kaip skaitytas.

Valdyba davė raportą pažymėdama, kad atlikusi visus jai paskirtus darbus pagal išgales. Raportas priimtas.

Pranešta, kad nesveikuoja M. Marquardt. Taipgi randasi slaugymo namuose L. Matuz, Mary Nikas. M. Gužauskienė jau gerokai sutvirtėjo ir vaikštinėja. Emilija Klastaustienė sveikatoje netvirta, tai jos dukra B. Dargienė atsilankė, užmokėjo duokles ir perdavė linkėjimus nuo mamytės. Linkėtina visoms ligonėms geros sveikatos ir vėl dalyvauti su mumis.

Sekretorė pranešė, kad gavusi laišką nuo pažangių rusių organizacijos, kur kviečia kultūrietes į svečius, tai yra į jų renginį, kuris bus spalio 28 d. Narės pasižadėjo dalyvauti.

Parengimo komisija raportavo, kad spalio 7 d. rengtas banketas "Vilnies" paramai davė uždarbio \$111, kuris įteiktas laikraščiu, taipgi tam reikalui suaukota viso labo \$145. Tad "Vilniai" įteikta \$256. Tik komisija nusiskundė, kad mažai narių atsilankė į banketą. Jo sėkmingumą nulėmė gausa svečių, o ne narių.

Atžymėta šių narių gimtadieniai:

bimui velionio Klubo nario Vincent W. Chizauski.

Prašau visus narius pasistengti dalyvauti šių metų paskutiniame susirinkime. Sekr. J. M-nė

Adelės Copin, Onutės Jokubkienės, Anielės Dočkienės, K. Ainorienės, Nellie De Schaaf. Palinkėta joms sveiko, ilgo ir darbingo amžiaus ir sudainuota Ilgiausių metų.

Susirinkime dalyvavo svečias Kazimeras Sisevičius. Jis įteikė draugijai \$15 dovaną. Kitos narės po mažesnę sumą. Viso sudėta \$34.

Pranešta, kad sekanciam susirinkime narės ir jų draugai, kurie atsilankys, bus pavaišinti kalakutiena. Kas vaišins, atsilankę sužinosite. Tad būkite lapkričio 20 d., 12 val. dieną. Sekr. J. M-nė

## Išvyko pailsėti

"Vilnies" administratorė drg. Nellie De Schaaf ir jos vyras Louis spalio 19 d. išvyko porai savaitių į West Frankfort, Ill., pailsėti. Besiruošiant prie 65 metų jubiliejinio albumo buvo daug sveikinimų bei garsinimų, bedirbdama pusėtinai pavargo. Gydytojas patarė mažiausia porą savaitių pailsėti. Kaip jau žinome, Nellie po skaudžios automašinos avarijos vis dar pilnai nesutvirtėjo. Tad jai poilsis būtinas.

Linkėtina gero poilsio, taip kad grįžusi vėl galėtų sėkmingai dirbti ir tvarkyti laikraščio reikalus.

Ją pavaduos J. ir M. Urbikai. Linkėtina ir jiems sėkmės darbe.

Vilnietė

## Išvyko pusmečiui atostogų

Teko sušnekti su drg. Stella Strong. Ji spalio 24 d. vyksta į Sun Set, Arizoną, kur išbus 6 mėnesius. Ji sakė, kad gydytojas jai patarė bent pusmečiui pakeisti klimata, jei norinti atgauti sveikatą ir išgyti naujų jėgų. Tad, nusisamdė Arizonoj kambarius ir ten praleis tuos 6 mėnesius.

Reikia tikėtis, kad ji grįš ir vėl dirbs naudingą darbą. Ji prisiminė savo velionę mamytę Stasę Simauskienę ir apgailestavo, kad jos nėra gyvųjų tarpe.

Vilniečiams velionė Stasė Simauskienė gerai žinoma. Ji daug yra atlikusi gražių darbų laikraščio paramai. Taipgi dažnai stambiai paremdavo laikraštį pinigais.

Linkėtina Stellai Strong nuotaikingų atostogų ir grįžti pilnai atgavus sveikatą. J. Urmonienė

## PERGYVENO OPERACIJĄ

Spalio mėnesio pradžioje drg. Mary Mihasonok pergyveno rimtą krūties operaciją. Gydytojai sako, kad operacija buvo sėkminga ir reikia tikėtis, kad ligonė pasveiks.

Rašant žinia ligonė buvo Swedish-Covenant ligoninėje. Kaip ilgai ji ten bus, kol kas nežinoma. Linkėtina ligonei greito ir sėkmingo pasveikimo. E. B.

## LIŪDNAS PRISIMINIMAS

PINELLAS Park, Florida

MIRUS

## William Wilkosky [Vincas Vilkauskas]

Mirė 1973, rugsėjo 4 d. **Visada atmintas ir niekad nepamirštas!** Velionio žmona Mary Wilkosky, dukterys Ardella Yuris ir Margaret (Vito) Alexander, sūnus John Wilkosky, 7 anūikai, 2 anūkės ir 11 proanukių.

ARDELLA YUTIS—duktė  
Pinellas Park, Florida

## LIŪDNAS PRISIMINIMAS

## Leonas Jonikas

[1891 — 1969]

Lapkričio 3 d. sukako 15 m., kai mirtis atskyrė Jį nuo mūsų amžinai.

Tą dieną, šioj padangėj trumpai pabuvojęs, Pergyvenęs buities audras ne vienas, Dėl pažangos veikės, dėlei jos kovojęs Ilsisi ramybėj užmerkęs blakstienas!

(Pagal V. Žilvyčio eiles)

Mes Jo niekad nepamiršime.



L. JONIKAS

Žmona ALISĖ JONIKIENĖ  
Sūnus LEONAS ir šeima  
Anūkė KIM LUKE ir šeima

MIAMI, FLA.

## Mary Kvietkauskas — Kvietkas

Mirė 1984, rugsėjo 5 d. sulaukus 91 metų.

Gimė Lietuvoje. Dar jauna būdama, atvažiavo į Ameriką. Apsigyveno Bostonė, kur dirbo "beautician". Sulaukus "retirement" metų, persikėlė su vyru Frank Kvietkausku į Miami, Fla.

Buvo laisvų pažiūrų. Skaitė "Vilni", "Laisvę ir daugybę knygų. Aukojo laikraščiams ir prenumeravo į Lietuvą.

Jos palaikai buvo sukremuoti pagal jos valią. Kiek žinoma, artimų gimiinių nepaliko.

MAGDALEN NOVITSKI  
No. Miami Beach, Florida

MIRUS

## Frank Vesely Frank Jacobs Adeline Bacevich

Jos. Ziura — Hot Springs, Ark.

Reiškiame gilią užuojautą jų šeimom, artimiesiems giminėms bei visiem draugams. Žinokite, kad ir mes liūdim sykiu su jumis.

JOANA GRIGAS ir šeima  
Newark, Cal.

**Daugiau  
padirbėkime  
"Vilnies" vajuje**

Praeityje pradėdavome "Vilnies" naujų skaitytojų gavimui ir senų panaujinimui vaju su pirma rugsėjo, o šiais metais pradėjome su pirma spalio. Nežiūrint trumpesnio laiko, manau, kad darbą galime ir turime dar geriau atlikti, jei tik visi be jokių išsisukinėjimų padirbėsime.

Kaip žinome, ateinančiais metais

atžymėsime "Vilnies" 65 metų jubiliejų. Bus ta proga išleistas albumas, tad turime tą jubiliejų pasitikti su gražiu skaičiumi naujų skaitytojų.

Kviečiu ir prašau visus vadinikus, taipgi aplamai skaitytojus, kuriems "Vilnis" prie širdies, stoti į vajaus darbą ir padirbėti, kad šiu metų vaju būtų sėkmingesnis ir naujais skaitytojais gausesnis. Tik dirbdami visi, turėsime geras pasekmes ir tinkamai atžymėsime tą garbingą laikraščio jubiliejų.

Vajininkė J. M.

**Vincent W. Chizauski**

Died September 12, 1984 after a long illness.

Vincent — "Bill" to most of his friends — was a World War II veteran. He was born in the small town of Duryea, Pa. September 29, 1904. When he was six years old, his father died leaving the mother with Vincent and two younger sisters. She later remarried, and had three more children.

Vincent was a studious boy who loved reading, and yearned to travel. When he was about 14, an uncle living in Chicago invited him to come to visit him. He came, and fell in love with Chicago, and decided to make it his permanent home. He worked at various jobs, including coal mining. It was only natural that he should become a member of the Lithuanian Ex-Miner's club, where he was extremely popular because of his friendly and outgoing nature. Vincent was buried at the Lithuanian National Cemetery in Chicago.

Survivors include two sisters, Mildred Terrell and Nancy Bauer, a stepsister Agnes Jankauski, and stepbrothers Joe and Alfred Baranauski and their families, an uncle Tony Globich of Wilkes-Barre, Pa. and many friends. He will be missed.

MIRUS

**Mykolui Marazui  
Frank Jacobs  
Frank Vesely  
Martha Plauškienė**

Reiškiu gilią užuojautą jų šeimoms, artimiesiems giminėms bei idėjos draugams.  
Žinokite, kad ir aš liūdžiu sykiu su jumis.

WALTERIS DROINAS  
San Diego, California

MIRUS

**Vincent W. Chizauski**

CHICAGO, ILL.

Reiškiu gilią užuojautą jo sesutėms Mildred Terrell ir Nancy Bayer, pusseserei Agnes Jankawski, pusbroliams Joe ir Al Baranauskams.

Žinokite, liūdžiu kartu su jumis.

JOHN PATECKAS  
LINDA S. PATECKAS  
Chicago

SAN LEANDRO, CAL.

MIRUS

**Alex Trask — Taraška**

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Violet, dukrai Carolyn MacRae (Roger) anūkam Scott ir Debra ir kitiems giminėms ir draugams. Žinokite, kad ir mes liūdim sykiu su jumis.

Jessie Vesely	Millie Kancere
Nellie De Schaaf	E. ir V. Bogden
Louis De Schaaf	A. Vaitkus
Ant. Litvinas	F. Vaitkus

**Tyliai praleido  
gražų gimtadienį**

Teko patirti, kad drg. Onutė Jokubkienė atžymėjo spalio 14 d., savo 80 gimtadienį. Ji su vyru S. J. Jokubka ir savo kaiminka tą dieną išvyko į gamtą pakvėpuoti tyru miškų rudens oru. Keletas draugių ir giminaičų atvyko pasveikinti jubiliatės, bet nerado, o kurie atėjo vakare, tai gavo paragauti skanių grybų.

Linkėtina mielai Onytėi dar daug gimtadienių sveikai sulaukti ir rūpestingai prižiūrėti savo vyrą, kad jis dar ilgai galėtų dirbti "Vilnies" redakcijoje.

Senė

**Dalyvaukime  
paminėjime**

Amerikos — Tarybų Sąjungos Draugiškumo taryba rengia masinį mitingą su turtinga menine programa, lapkričio 11 dieną, 2-ą val. po pietų, Conrad Hilton Hotel — Beverly Room.

Kalbas sakys žymūs visuomenininkai. Daugiausia bus kalbama prieš karo rengėjus ir gresianti žmonijai pavojų. Tai neribotai svarbus reikalas. Pasitikime, kad kiekvienas sąmoningas lietuvis jaus būtiną reikalą ir pareigą dalyvauti šiame masiniame mitinge ir kartu atžymės tą garbingą sukaktį.

Vilniėtė

BRANDON, FLA.

**Lucille Elanis**

Gimė Lietuvoje 1901 balandžio 21, mirė Brandon, Fla., 1984

Paliko nuliūdime vyrą Petrą, brolių William ir Anną Stakėnus, svainę Mary Stakėnas, švogerį Adolph Elanis, du jo sūnus ir jų šeimas George Vischulis ir Albert Vischulis, penkis anūkus, vieną proanūkį, kitus gimines ir idėjos draugus.

TO MY DEAR LUCILLE

In each life, there are great moments of happiness which must be followed by moments of sadness.

In this time of my greatest sadness, only our great moments of happiness together will remain as my tender solace, Forever more.

PETER

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

**Justo Baltušio ir Juozo Zlatkaus**

1947 m. spalio 29 d. negailėstinga mirtis netikėtai atskyrė iš mūsų tarpo mylimą tėvelį, uošvį ir giminaitį Justą Baltušį, gimusį Lietuvoje, Anykščių rajone, Šeiminiškių kaime.

1956 metais spalio 29 d. mirė mano mylimas patėvis ir uošvis Juozas Zlatkus, gimęs Lietuvoje, Anykščių rajone, Jokubavos vienkiemy.



Justas Baltušis-Baltuška



Juozas Zlatkus

Abu palaidoti Lietuvių Tautinėse kapinėse. Taipgi arti jų palaidota mamytė Marijona Baltušienė-Zlatkienė.

Lai jiems bus amžina ramybė, o mes jų gražių ir pavyzdingų darbų neužmiršime iki mūsų krūtinėse širdys plaks.

Sūnus ZIGMANTAS BALTUŠIS  
Marti VIVIAN

MIRUS

mielam mano seserėnui

CHICAGO, ILL.

**Vincui Čižauskui**

Reiškiu gilią užuojautą velionio sesutėm Mildred Terrell ir Nancy Bayer, pusseserei Agnes Jankawski, pusbroliams Joe ir Al Baranauskams, taipgi visiems kitiems giminėms ir draugams.

ANTANAS GLOBIČIUS  
ir MARYTĖ SINKEVIČIENĖ  
Wilkes Barre, Pa.